

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Leaderstrategi 2007-2013

Timråbyggd

Leader Timrå Utvecklingsstrategi 2007-2013

1. SAMMANFATTNING	2
2. ARBETSSÄTT/FÖRANKRING.....	2
3. BAKGRUND OCH FAKTA OM LEADEROMRÅDET	4
3.1 HISTORIA OCH LANDSKAP	4
3.2 BEFOLKNING	5
3.3 UTBILDNING.....	8
3.4 FRITID	8
3.5 KULTUR	8
3.6 NÄRINGS LIV	8
4. SWOT-ANALYS.....	12
4.1 STYRKOR	12
4.2 SVAGHETER	13
4.3 MÖJLIGHETER	13
4.4 HOT.....	13
4.5 UNGDOMARNAS SWOT	15
5. VÅR VISION OCH STRATEGI	16
5.1 VISION	16
5.2 VERKSAMHETENS INRIKTNING	16
5.3 TEMAOMRÅDEN	16
5.4 HORISONTELLA KRITERIER.....	22
6. MÅL OCH FÖRVÄNTADE EFFEKTER.....	25
6.1 ÖVERGRIPANDE MÅL LANDSBYGDSPROGRAM.....	25
6.2 MÅL FÖR LEADER TIMRÅBYGD.....	25
6.3 INDIKATORER	25
7. FÖRENING OCH LAG GRUPP	27
7.1 FÖRENINGEN	27
7.2 LAG – GRUPPENS SAMMANSÄTTNING	27
7.3 ORGANISATION OCH ARBETSFORMER.....	27
8. URVALSKRITERIER VID PROJEKTANSÖKNINGAR	29
9. KOPPLING TILL ANDRA PROGRAM OCH STÖDFORMER.....	30
9.1 UTVECKLINGSPROGRAM OCH PLANER.....	30
9.2 AVGRÄNSNING I FÖRHÅLLANDE TILL ANDRA STÖDFORMER	32
10. SAMVERKAN OCH SAMARBETE	34
10.1 REGIONALA LEADEROMRÅDEN	34
10.2 ÖVRIGA EU PROJEKT	34
10.3 LEADERLIKLANDE GRUPPER	34
10.4 NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT.....	34
10.5 ORGANISATIONER OCH MYNDIGHETER.....	34
BILAGA 1:	35
BILAGA 2.....	37

1. Sammanfattning

I Timrå finns förutsättningar en bra landsbygdsutveckling framförallt genom osedvanligt goda förutsättningar i det geografiska läget. Kommunen ligger strategiskt mitt i mellan Härnösand och Sundsvall, vilket borgar både för möjlighet till inflyttning och till närturism. Läget är troligen också en faktor som bidragit till den goda medelåldern bland invånarna.

Timrå kan erbjuda en god livsmiljö med många fritidsmöjligheter och har dessutom nära till för enskilda specialintressen, eftersom städerna ligger som nära grannar. Föreningslivet är livaktigt och företagandet är under tillväxt. Naturen är en av Timrås stora fördelar med ett oerhört varierat och i många stycken dramatiskt landskap.

Timrå är en liten kommun med alla dess för och nackdelar. Vi har närhet och alla känner till alla delar av kommunen, men vi har små ekonomiska medel. Samma sak gäller även inom Leader. Här finns en vilja till samarbete och samsyn som projektet kan dra stor nytta av i framtiden.

Inom våra temaområden föreningsliv, företagande, attraktivt boende, infrastruktur/service, besöksnäring och kultur vill vi presentera en uppsjö av möjligheter för dem som vill söka bidrag under programtiden. Vi tror på mångfald för att stimulera en till viss del gammal brukskultur, med i delvis passiva attityder, till utveckling och företagande. En av våra viktigaste åtgärder för att stärka landsbygdsutvecklingen är att via en mängd åtgärder stimulera attityder och entreprenörskap. Vi måste få alla att känna att de faktiskt kan påverka sitt närområde och sin vardag. Oavsett om vi pratar fritid, arbete eller boende.

Våra prioriterade temaområden är – föreningsliv, företagande/entreprenörskap, attraktivt boende, infrastruktur/service, besöksnäring och kultur. Det är inom dessa områden vi avser att bevilja ansökningar. Våra horisontella kriterier är – attityder/framtidsro, miljö, integration, unga initiativ, och jämställdhet. Dessa kriterier skall varje enskilt projekt sträva efter att uppfylla i så stor utsträckning som möjligt.

Vår målsättning är att fortsätta arbeta med ett underifrånperspektiv och sträva efter trepartnerskap och nytänkande. Vi tror att det leder till de mest livskraftiga projekten på sikt. Vårt syfte är inte att driva tillfälliga projekt som sedan dör ut, utan att bidra till många små frön som kan fortsätta växa under en lång tid framöver.

Vi avser att jobba inom hela landsbygdsprogrammet, även om vi tror att våra insatser till större delen kommer att hamna inom axel tre. Vi har satt upp ett antal mätbara mål som vi ska följa upp under programperioden och vi har dessutom ett antal indikatorer som vi kommer att följa.

Leader Timråbygd kommer att arbeta med en välbalanserad LAG-grupp som tillsätts av föreningens första stämma. Vi avser att samverka både regionalt, nationellt och internationellt. Betoningen kommer att ligga på regional och nationell nivå, men kan utvecklas beroende på ekonomi och vår inriktning.

2. Arbetssätt/förankring

Leader är en metod bygger på ett trepartnerskap av lika delar offentlig sektor, näringsliv och ideella organisationer. Leader kan förenklat uttryckas så att det är en metod för lokalt utvecklingsarbete där alla drar åt samma håll. Det är en metod som förutom trepartssamverkan bygger på underifrånperspektiv, nytänkande och överförbarhet.

Det har därför under arbetets gång varit viktigt att så många som möjligt i kommunen känner sig delaktiga i processen. Om genomförandet skall lyckas i förlängningen måste en mångfald av projekt växa fram inom området och nya fungerande nätverk bildas mellan kommun, föreningsliv, företagare, ungdomar, nysvenskar, arbetslösa med flera.

I början av 2008 påbörjades arbetet med att sprida information om möjligheten att starta ett Leaderområde i Timrå kommun. En arbetsgrupp bildades av Timrå kommun, med uppgift att genom ett underifrånperspektiv arbeta fram en förstudie för Leaderområdet, dvs innehållet i en strategi för en Leaderansökan.

Underifrånperspektivet skulle vara vägledande och också inställningen att hitta möjligheter för nytänkande. Tanken var att genom olika samverkans- och mötesformer få fram nya tankebanor och nätverk. Innehållet skulle inte styras av ett litet antal, utan ifrån många olika grupper och många olika konstellationer.

Under förstudien har material och synpunkter samlats in via möten på olika platser i kommunen. Alla invånare, föreningar, företag och institutioner har haft mycket goda möjligheter att påverka arbetet, då det är dessa möten som ligger till grund för slutprodukten. Möten har hållits i olika kommundelar; Ljustorp, Söråker, Bergforsen och Vivsta. Inbjudan till mötena har gått ut via annons i dagstidning, kommunens hemsida och via förstudiens egen hemsida. Mötena var uppdelade i två mötesomgångar med ett slutligt remissmöte. Under mötesomgång 1 diskuterades swotanalys och behov och idéer. Under mötesomgång 2 diskuterades utkast, prioritering av temaområden och frågor kring att bilda en förening. På det sista mötet diskuterades framförallt mål. Efter slutomgången vi haft en remissomgång, där alla som vill kan lämna synpunkter. Remissvar finns på vår hemsida.

Alla (offentliga, ideella föreningar, företag och privatpersoner) har varit inbjudna att delta med synpunkter och uppslag både från start och under resans gång. För att få in synpunkter från ungdomar har samarbete skett med Söråkers Folkets hus. Vi har informerat på kommunfullmäktige och uppmuntrat alla politiskt valda till att ha aktiva synpunkter under arbetets gång. Totalt sett har ca 130 personer involverats på offentliga möten under arbetets gång. 30 föreningar, 16 företag, samtliga politiska partier och offentliga representanter har varit representerade. Se bilaga 1

Under arbetet har också all information funnits på hemsidan: www.leadertimra.se, där alla kan ladda ner information, inbjudningar, protokoll, arbetsutkast och höra av sig med synpunkter. Vi har haft drygt 300 besökare på vår hemsida under arbetet. Där finns också allt undermaterial.

Under slutfasen av arbetet fanns det en "bollplankgrupp" bestående av nio personer med representanter från näringsliv, föreningsliv och offentliga sektorn. Gruppen har haft både geografisk, könsässig och åldersmässig spridning. Gruppen kommer också delvis att fungera som interimsstyrelse och valberedning i den nystartade föreningen, fram till första ordinarie stämma.

Sjön Skinnen i Lögdö Vildmark

Före 1600-talet utnyttjades skogen i huvudsak som bränsle och byggmaterial. På 1600 och 1700-talen kom järnbruken. En del av skogsråvaran omvandlades till träkol och användes för järnframställning. En del forslades via vattendragen till kusten där skeppsvarv etablerades och en rad samhällen växte fram. I mitten av 1800-talet etablerades ångsågar i stort antal utefter kusten och en explosionsartad omdaning av bondesamhället till ett industrisamhälle ägde rum.

Fortfarande var timret basen för produktionen när cellulosafabrikerna på 1900-talet övertog den ledande rollen efter sågverken. SCA är än i dag kommunens största privata arbetsgivare.

Ett viktigt inslag på senare år är etableringen av data- och elektronikföretag och den viktiga skogsnäringen balanseras alltmer av en blandad mängd små och medelstora företag.

Timrå är idag, kanske framförallt, känt för svensk ishockey. Här har stjärnor som Henrik Zetterberg och Fredrik Modin fostrats. Timrå är dock mycket mer än ett ishockeylag i elitserien. Timrå har nära till allt – nära till affärer, banker, skolor, skidspår, bussar, flygplats, småbåtshamn, skogar, fiskevatten och människor. Det är också nära till beslutfattare, besked och beslut. Det gör livet i Timrå enkelt. I Timrå är det inget onödigt krångel, ingen stress, inga bilköer och inga parkeringsavgifter.

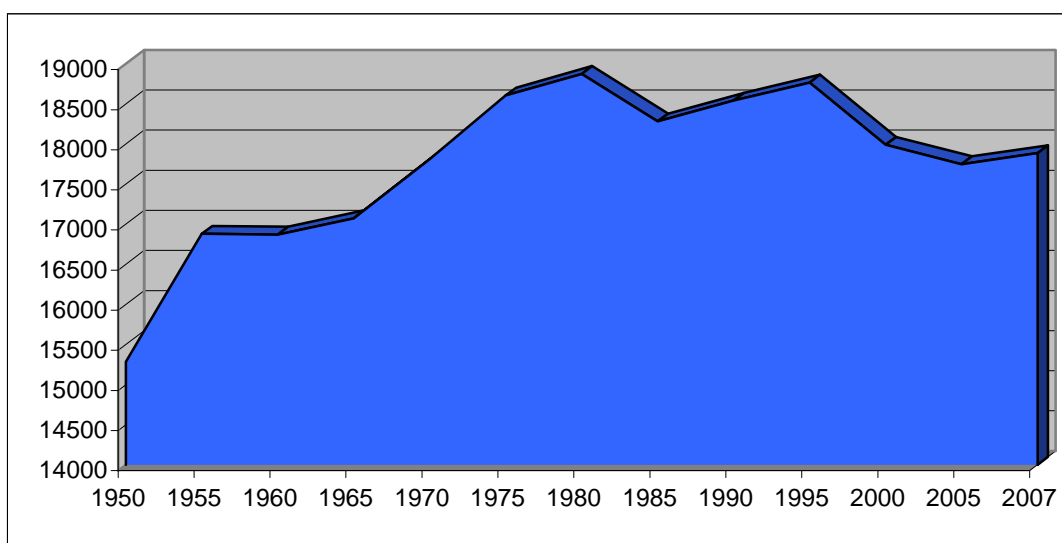
I Timrå finns fantastiska naturresurser bland annat i form av 6 naturreservat: Stubb-Lisamon, Örasjöbäcken och Storsvedjan, Fageråsen, Fågelsången, Åstön och Indalsälvens kustdelta. Hela kuststräckan från Ångermanland runt Åstön och in mot Söråker innehåller mängder av pärlor för den som älskar natur och vacker miljö. Inlandet med sina nipområden, berg, dalgångar, aktiva jordbrukslandskap och längst in vildmarken som väcker förundran hos besökare.

Timrå ligger bra till, mitt i Sverige. Det är bra yttre kommunikationer. Man kan välja mellan tåg, flyg, buss bil. Snabbaste transporten är via Midlanda flygplats som ligger i Timrå kommun och betjänar både Sundsvall och Härnösand.

3.2 Befolkning

Timrå har en befolkning på knappt 18 000 invånare, vilket motsvara 23 invånare per kvkm. Målet för kommunen är att det år 2015 ska vara 18 500 kommuninvånare.

Befolkningen har under de senaste 30 åren minskat med 4 %. Sett över 50 år så har befolkningen dock ökat med nästan 12 %. Befolkningstoppen i området låg under 80-talet när kommunen var uppe i knappt 19 000 invånare, därefter kom 20 år med mestadels minskningar. Efter 2002 har befolkningskurvan börjat svänga och idag ökar befolkningen i området stadigt, men långsamt.

Befolkningsutveckling i antal personer från 1950 till 2007

Befolkningsfördelning geografiskt

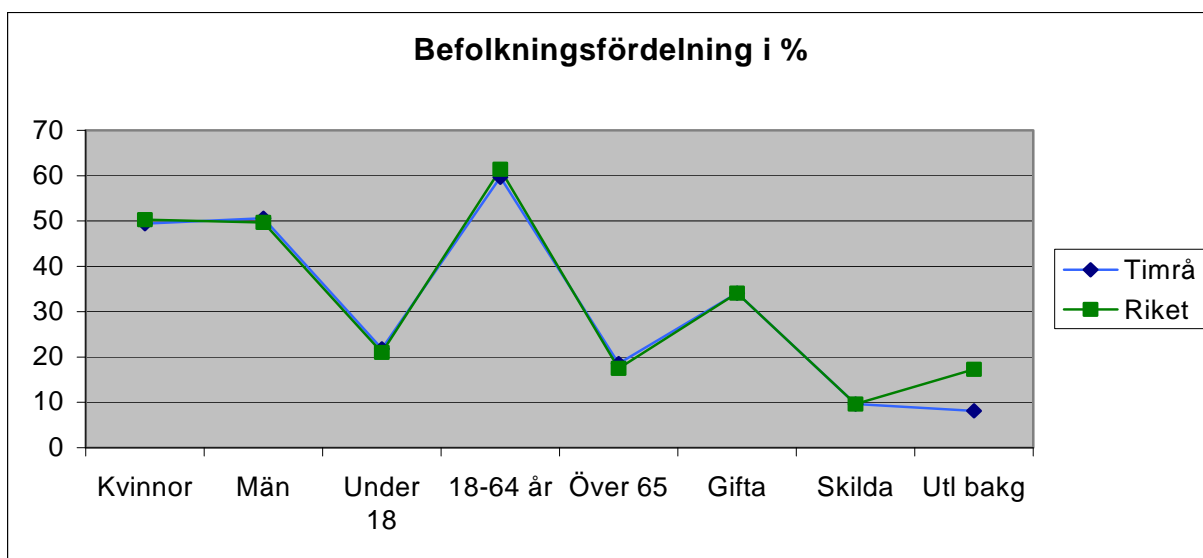
Befolkningen är inom kommunen uppdelad på kommundelarna: Hässjö, Ljustorp, Tynderö och Timrå. Samtliga kommundelar, utom Hässjö ökade sin befolkning under 2007 och Ljustorp hade som enda kommundel ett bra födelseöverskott.

Befolkning och förändring 2007				
	Folkmängd	Ökning	Födsoöverskott	Flyttnetto
Hässjö	3 137	-15	0	-12
Ljustorp	1 015	1	7	-10
Timrå	12 990	27	-42	70
Tynderö	742	1	-2	3

Befolkningsförändring under 2007

Befolkning efter ålder och kön

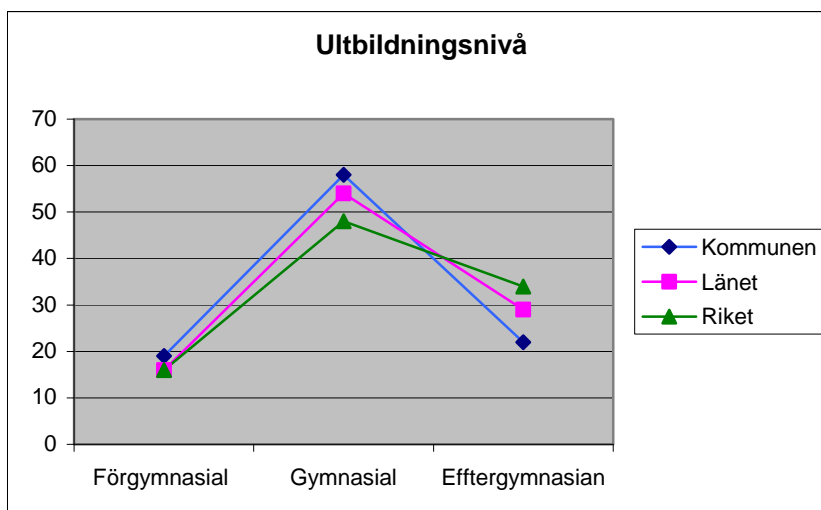
Timrå har en bra total åldersfördelning och har den näst lägsta medelåldern i Västernorrlands län, vilket innebär 42 år. Vi följer i stort befolkningsfördelningen i riket. Där man har hög andel äldre går medelåldern i regel upp mot 46 och andelen över 65 ökar då till ca 25 %. I jämförelse med riket har Timrå avsevärt färre utlandsfödda i vår befolkning. Jämfört med kommuner i vårt län och kringområden är dock siffran helt normal. Könsmässigt är det en jämn fördelning mellan män och kvinnor i kommunen, se diagram nedan. Andelen kvinnor i Timrå är 49,4% och i riket är motsvarande siffra 50,3%

% Befolkningsfördelning i Timrå 2007

Befolkning efter utbildningsnivå

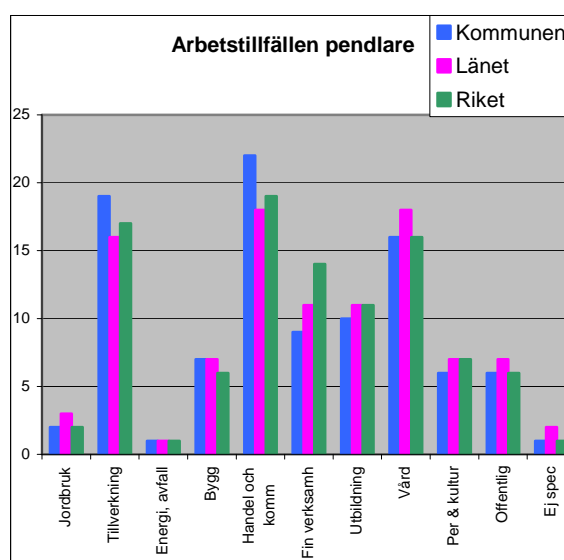
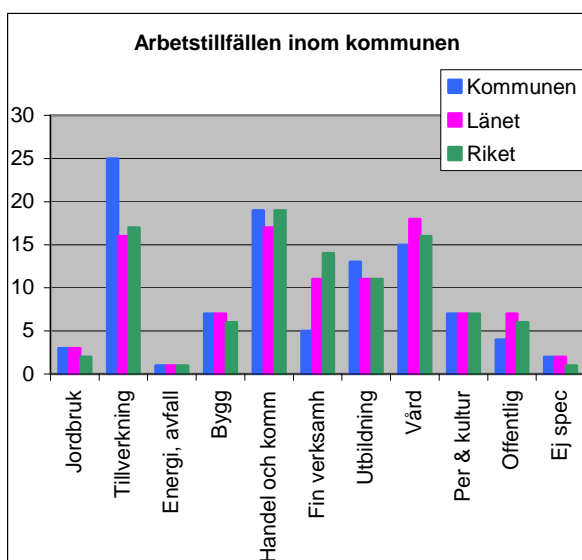
Sett efter utbildningsnivå har Timrå fler människor med enbart förgymnasial eller gymnasial utbildning och färre med eftergymnasial utbildning än riket. Andelen med eftergymnasial utbildning har ökat med 33 % från år 2000, framförallt i åldrarna 30-49 år. Andelen med längre gymnasieutbildning, det vill säga mer än 2 år, ökar också med 29 % på grund av den nya gymnasieformen, medan andelen med enbart folk- eller grundskola minskar.

Fördelning på utbildningsnivå i Timrå 2006

Arbetsstillfällen

Tillsammans med Sundsvall och Härnösand bildar Timrå Norrlands största arbetsmarknad. Timrå är en pendlingsort där dubbelt så många pendlar ut för att jobba än tvärt om. Under 2005 var det drygt 8 000 som jobbade utanför kommunen och ca 5 600 som jobbade inom kommunen. Av de som både bor och jobbar i kommunen jobbar de flesta inom tillverkningsindustri eller handel och kommunikation. Vi ligger även i förhållande till riket högt på dessa områden. Områden där vi ligger lägre än både länet och riket är inom finansiell verksamhet och offentlig verksamhet. Ser vi på dem som bor i kommunen, men jobbar på annan ort så blir siffrorna mer lika rikets. Det som ökar då är framförallt siffrorna för handel vilket troligen beror på närheten till Birsta.

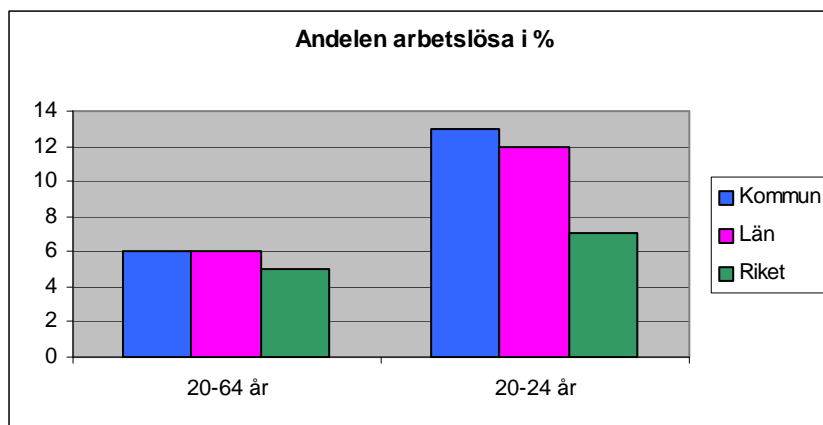

Fördelning arbetsstillfällen under 2006

De största arbetsgivarna i kommunen är Timrå kommun med 1 675 anställda, SCA Graphic med 525 anställda, M-Real med 175 anställda och Permobil med 125 anställda.

Arbetssökande

Totala antalet arbetssökande har minskat med hela 4 % mellan 2006 och 2007. Området ligger ganska normalt vad gäller fördelningen av antalet arbetssökande, förutom vad gäller arbetssökande mellan 20-24 år där man ligger högre än riket.

Andel arbetslösa per åldersgrupp mars 2007

3.3 Utbildning

I Timrå finns 14 förskolor och 10 grundskolor spridda över kommunen. Timrå gymnasieskola har 500 elever och skolan satsar på att ge eleverna möjlighet att specialutforma sina studier efter individuella behov. Här finns också ishockey- och skidgymnasium, fotbollsgymnasium och möjlighet att ha ridning på schemat. I både Sundsvall och Härnösands finns Mittuniversitetet campusområden – på lagom pendlingsavstånd från Timrå.

3.4 Fritid

God livsmiljö, personlig livskvalité och hållbar utveckling präglar Timrå kommun! Vi vågar nästan lova att du hittar en förening i Timrå för just ditt specialintresse. Timrå har ett aktivt föreningsliv framförallt på landsbygden. Föreningslivet fungerar som ett livsnödvändigt nätverk på landsbygden och dess betydelse går inte att överskatta.

Få kommuner har så många och så aktiva föreningar som Timrå. Inom en radie på enbart några mil finns golfbana, hockeyarena, tennishall, inomhushall, småbåtshamn, ridstation, skidstation, konstfrusen bandyanläggning, motorstadion och simhall. En bit inåt landet har vi Lögdö Vildmark, som precis som namnet säger, är äkta vildmark i form av sjö och skog. Här finns 50 000 hektar att vandra i, plocka bär och svamp, fiska, paddla och bada. Och så har vi havet. Hela Bottenhavet breder ut sig utanför Timrås kust.

3.5 Kultur

Timrå har ett rikt kulturliv med stora variationer. Vi har Bengt Lindströms stora staty Y:et som möter alla besökare vid norra infarten till kommunen. Här finns teaterföreningar som arrangerar teaterföreställningar runt om i kommunen. Vi har Söråkers Folket Hus med direktsända operaföreställningar från Metropolitan, satellit-Bio och många fler varierade kulturaktiviteter. Söråkers Folkets Hus är också ett regionalt kraftcentra för samlingslokaler & mötesplatser. Med det arbetet sprider man "Söråkersmodellen" som innebär att levande mötesplatser är en förutsättning för ett starkare, mer självgående kulturliv i regionen. Mottot är att levande mötesplatser ger livskraftiga samhällen.

Timrå har också mängder av kulturellt inriktade föreningar som arbetar med kultur inom sitt område. Vi har flera Hembygdsföreningar, bygdegårdar, konstföreningar, Wifstavarfs intresseförening, Merlo slott med sitt omfattande arkiv, Åstö fiskarmuseinämnd, Lögdö bruks intresseförening med flera.

3.6 Näringsliv

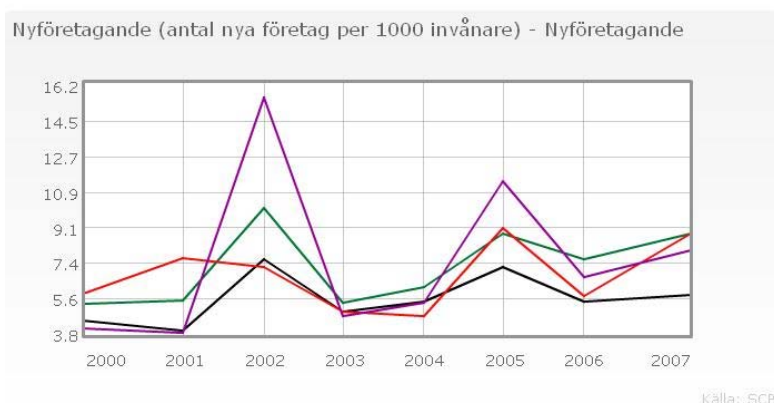
I Timrå finns ett aktivt företagsliv framförallt inom småföretag. Timrå kommun satsar aktivt på att förbättra klimatet för företagare. Med fler lönsamma, växande företag skapas nya och fler jobb, vilket leder till att fler kan flytta hit vilket i sin tur innebär att samhällets service tryggas och utvecklas.

Området har en stark skogsindustri och många framgångsrika små och medelstora företag med egna produkter och tjänster i varierande branscher. Det finns också många lönsamma och duktiga jord- och skogsbrukare i kommunen vilka förutom sitt företagande också tillför ett öppet och vackert landskap i kommunen. En växande näring i Timrå är också Turistsektorn.

3.6.1 Företagsklimat

Mellan år 2001 och 2005 startade i genomsnitt 100 nya företag per år i Timrå kommun. Klimatet för entreprenörskap och företagande är på tillväxt och arbetar aktivt för förbättring. Insatser för förbättring innefattar bl a stimulans av entreprenörskap på alla nivåer i skolan. Kreativa läromiljöer och det livslånga lärandet är viktiga samhälls- och tillväxtmotorer. Målet är att Timrå 2010 ska ha Norrlands bästa företagsklimat.

Om man jämför antal nystartade företag per 100 invånare med några av våra grannkommuner i länet så ser man att Timrå följer ungefär samma utvecklingskurva som dem genom åren, men man ligger lägre totalt sett.

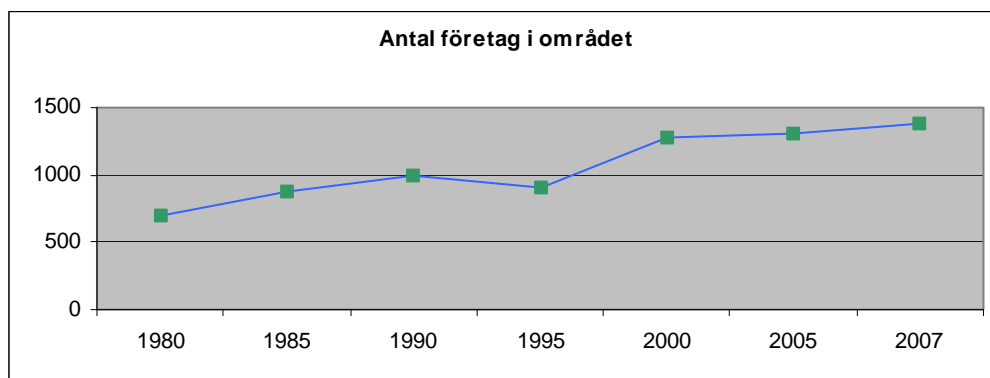
Antal nya företag/1000 invånare i jämförelse med andra orter i länet
Svart = Timrå, Grön = S-vall, Röd = H-sand, Lila = Ånge

Kommunen jobbar genom lyhördhet och flexibilitet och genom att tillsammans arbeta med andra aktörer för att utveckla företagsklimatet för högsta möjliga tillväxt. Timrå är en liten kommun, vilket ger både invånare och företag stora möjligheter. Timrå kommun satsar på fyra perspektiv i sin utveckling av företagsklimatet. Perspektiv 1 är fler lönsamma och växande företag, perspektiv 2 är kundanpassade produkter och koordinerade arbetsprocesser, perspektiv 3 är att stärka företagets konkurrenskraft och perspektiv 4 är kompetenta, proaktiva och engagerande medarbetare.

Svenskt Näringsliv genomför varje år enkätundersökningar av kommunernas företagsklimat. År 2007 låg Timrå på plats 133, men för år 2008 har kommunen ramlat ner till 178 plats. Anmärkningsvärt att samtliga grupper (allmänhet, politiker, tjänstemän, media och skola) attityder till företagande har försämrats drastiskt.

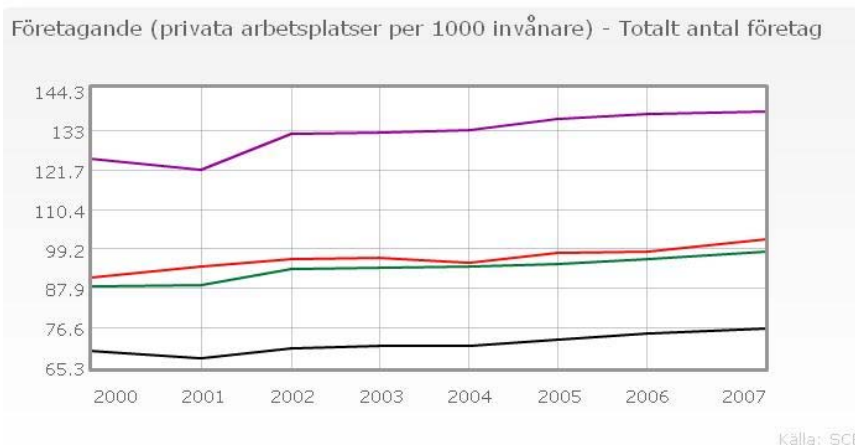
3.6.2 Antal och fördelning

Det finns 77 företag per 1 000 invånare det vill säga knappt 1 400 företag. Av dessa är 770 enmansföretag utan anställda, 322 företag är småföretag (upptill 49 anställda) och 23 av företagen är utlandsägda. Det är med andra ord många små företag. Andel kvinnliga företag av totala antalet företag är 28 %. Antalet företag i området har ökat stadigt sedan 1980.

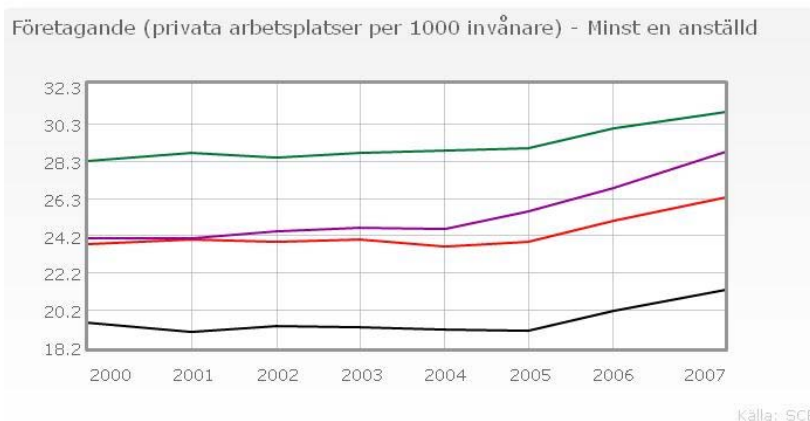
Antal företag i Timrå kommun mellan 1980 till 2007

I jämförelse med andra orter i länet blir utvecklingskurvan likartad, men det blir mycket tydligt att Timrå har ett lågt totalt antal företag. Förklaringen ligger delvis i att Timrå är en pendlingsort, med få egna större arbetsplatser/företag.

*Företagande per 1000 invånare i förhållande till orter i länet
Svart = Timrå, Grön = S-vall, Röd = H-sand, Lila = Ånge*

Tittar vi på samma diagram med minst en anställd ser förhållandena förändrad ut, då sjunker Ånges höga andel. Vilket visar på att man har ett stort antal enmansföretag. Timrå hamnar då på ett företagande på ca 20 företag per 1000 invånare i förhållande till Sundsvall som då har cirka 28 företag per 1000 invånare. Tittar man på andelen enmansföretag ligger Timrå fortfarande längst av orterna med en andel på ca 50 företag per 1000 invånare och Ånge ligger då anmärkningsvärt högt med en andel på över 100 företag per 1000 invånare.

*Företag med minst en anställd per 1000 invånare i förhållande till orter i länet
Svart = Timrå, Grön = S-vall, Röd = H-sand, Lila = Ånge*

3.6.3 Handel

Handel inom Timrå kommun står för ca 200 företag, vilket motsvarar ca 20 % av företagen i området. I Timråregionen blomstrar handeln, inte minst i Birsta, Norrlands största köpcentrum, som ligger endast några kilometer söder om Timrå. Den lokala handeln i Timrå står för ett bra komplement till Birsta. Mataffärer, bensinmackar, postservice, blomsterhandel, klädbutiker, frisörer, banker, hemslöjd, restauranger finns nära till hands.

I olika områden finns mindre lokala centrum som, beroende på underlag, har fler eller färre affärsverksamheter. Det gäller Söråker, Bergeforsen och Sörberge. På landsbygden som t ex Ljustorp finns lanthandlare kvar som

bidrar till att skapa en levande landsbygd och ett attraktivt boende med nära service för befolkningen. I de yttre regionerna saknas all form av handelsverksamhet och de boende pendlar för att utföra sina inköp.

3.6.4 Jordbruk

Landsbygden i Timrå är en mycket aktiv och levande jordbruksbygd. Det finns ca 200 företag inom jordbrukssektorn, vilket motsvarar ca 20 % av alla företag i området. Det är 2,8% sysselsatta i jordbruket i kommunen, jämfört med 1,8% på riket. Många av våra naturvärden är starkt kopplade till ett aktivt jordbruk och brukande av jorden.

Jordbruksmarken är i vissa delar av Timrå så efterfrågad att efterfrågan är större än tillgången. Jordbruk, skogsbruk och fiskeindustrin sysselsätter totalt 162 personer, vilket motsvarar 2,8 % av totala sysselsättningen. Den siffran ligger högre i Timrå än i länet generellt och framförallt ligger andel sysselsatta kvinnor i sektorn högre i Timrå än både i riket och i länet för övrigt

Med jordbruk avses en stor variation av företag avseende både heltid, deltid och inriktning. Det finns rena skogsbruk, inriktning på odling, inriktning på djur och naturligtvis de som arbetar inom alla inriktningar.

3.6.5 Turistnäringen

Turistnäringen i Timrå området är i ett "spirande" stadium, där det inte finns så många som direkt kan leva på sin verksamhet. 2007 har Timrå 43 460 kommersiella gästnätter och en beräknad turistomsättning på 19 550 Tkr. Sektorn beräknas ha ca 21 helårsanställda beräknad över alla branscher. Detta kan jämföras med sundsvalls kommun som har 440 000 gästnätter, 462 728 Tkr i omsättning och 441 anställda.

De minsta aktörerna är enskilda individer eller föreningar som är aktiva för att utveckla turismen på den plats de bor och verkar. Engagemanget sker ofta med litet eget vinstintresse. Exempel är t ex Hembygdsgräddor, Bygddegårdsföreningar, byalag, intresseföreningar, bagarstugor, fiskerökeri, Björkängen i Ljustorp, Mjällådalen, Wifstavarvs historia, Lögdö bruk, Bredsjö kanotuthyrning och Skeppshamns fiskeläger där man utan kommersiell aktör arbetat aktivt för att skapa en turistverksamhet lokalt.

Bland verksamheter med en mer kommersiell inriktning finns det till att börja med hobbyverksamheter som på mer turistintensiva platser nyttja turisterna som en tillfällig marknad. Den här typen av verksamheter, som för en utomstående verkar obetydliga, ger för många ett mycket viktigt ekonomiskt tillskott till ekonomin. Den här typen av verksamhet kan även vara frön till en mer utvecklad turistnäring. Lokala exempel finns framförallt bland keramiker, bo på lantgård, små företag med egen gårdsproduktion, konstnärer, Söråkersvillan, Humlans slöjd i Ljustorp, Staverboa och Hantverket i Timrå.

Turistnäringens traditionella kärnföretag brukar beskrivas genom att utgå från turistens behov av att resa, bo, äta och aktiviteter. Många turistföretag blir och är säsongföretag som anpassar sig till turistströmmar. Vissa säsongföretag kan vara stora och omsätta många miljoner under högsäsong, men de allra flesta är små. Många har liten ekonomisk omsättning och drivs ofta av entreprenörer som livsstilsföretag med lägre krav på ekonomisk avkastning och tillväxt. Exempel: Laxodlingen, TomatÅs, Rotsjö gård med gårdsmejeri, Portercafé på Åstön, Vårdshuset Idyllen, Tynderö getprodukter, Lagår'n på Tynderö, Café Holmö brygga, Camp Lidas, Lotstornet på Åstön, Lögdö bruk kanotcentral, Lunde gård, Tynderö krydd- och svampbod, Timrå gårdsbutik, Wifstavarvtjärns camping och fritid.

Bland turistföretagen finns även några få helårsverksamheter. De är dragare och hörnpelare för övrig turistisk verksamhet. Hit kan man räkna framförallt Bergforsens camping, Hamsta gård, Riiby gård, Söråkers herrgård och Vivstavarvs Herrgård.

Till turismen räknas även organisationer av olika slag. De vanligaste offentliga aktörerna är kommunerna, Länsstyrelsen och Landstinget. Turismens samarbetsorganisationer är de som har till uppgift att organisera de som producerar det samlade utbudet av varor och tjänster på en plats till ett samlat erbjudande. Turismens samarbetsorganisationer har dessutom ofta till uppgift att marknadsföra den samlade turistprodukten. I området finns Mitt Sverige turism, Timrå kommuns turistorganisation, Nätverk kulturmiljö Timrå, Destination Timrå, Ljustorp Sockenförening.

4. Swot-analys

Styrkor och svagheter är de ”inre” tillgångarna, det som finns i området, hos människor, organisationer mm. Hot och möjligheter finns i omvärlden, som påverkar oss, men som inte vi kan påverka.

Styrkor	Svagheter
Naturen med hav, delta, berg, dalar, sjöar, åar, älvar, bäckar, jordbrukslandskapet och vildmarken Stort och rikt föreningsliv Historiskt upparbetat material Friluftsliv i form av slalom, skidskytte, ridning, golf, paddling, fiske, vandring, skoterleder, turåkning, segling och motorbåtliv... Expansiv region Bra kommunikationer utåt Bredband, mobilnät och ADSL Fantastisk idrottsverksamhet med Timrå IK i spetsen Gott om lokaler, både samlingslokaler och för företagande Fina attraktiva boendemöjligheter Bra näringslivsklimat Idrottsgymnasium	Få turister Inga dragkraftiga sevärdheter Genomfartskommun Liten kommun = små ekonomiska medel Dålig/svag turistorganisation Saknas bredband i yttre delarna Yngre flyttar Boende för turister saknas Dålig skyltning och marknadsföring Havet nyttjas dåligt Få unga i företag och föreningar Dåligt samarbete Jante och bruksmentalitet Riskkapital saknas Brist på arbetstillfällen Dåliga kommunikationer inom kommunen Dåligt vägunderhåll
Möjligheter	Hot
Attraktiva boendeområden i naturskön miljö och närhet till livet Vandringsturism ökar Fisketurism ökar. Det finns 10 miljoner fritidsfiskare i Tyskland Besöksnäringen är den snabbast växande branschen Stor potential för närturism Närheten till Birsta Ådalsbanan Ökad befolkning Samverkan och samarbete Stark region Den vidunderliga och varierande naturen Flygplats med järnvägstation Lögdö vildmark Levande historia	Ointressanta för turister Dåliga vägunderhåll och vägbommar Neddragning av kommunikation Indragning av samhällsfunktioner Minskad och åldrande befolkning Höjt bensinpris Dålig mobiltäckning Torget i Vivsta Revirtänkande Minskat föreningsengagemang Politiska beslut Dålig marknadsföring Ungdomarna försvinner Nedläggning av större arbetsplatser Dålig entreprenöranda Brist på jordbruksmark Dåligt rykte

4.1 Styrkor

Styrkorna i området är många, men framförallt ger de området möjlighet för ett attraktivt boende. Kommunen ligger inom ett expansivt område med ett stort utbud av arbetstillfällen. Här finns en fantastisk varierade natur med kust, berg och dalar, sjöar, älvar, åar, jordbrukslandskap, nipor, delta och stora vildmarksområden. Timrå har 6 naturreservat med möjligheter för djur-, friluftsliv- och naturintresserade. Kuststräckan i Timrå, som till stor del består av orörd natur, är en stor tillgång och representerar något av en bristvara längre ner i Europa. Timrå är också karakteriserat av ett rikt föreningsliv, vilket skapar goda förutsättningar för lokal utveckling och engagemang. Tack vare den fantastiska naturen och det rika föreningslivet finns stora och varierade möjligheter till fritidssysselsättningar inom friluftsliv, idrott, föreningsverksamhet mm. Vad gäller idrott ska man inte glömma den påverkan som Timrå IK och elitseriehockey betyder både för området och individer.

Området ligger i en mycket expansiv region, vilket är en styrka både avseende kommunikationer, handel, befolkningstillväxt, arbetstillfällen och tillgång till marknad. Det är 4 mil till Härnösand, 2 mil till Sundsvall och 0,5 mil till Birsta handelscentrum. Här finns bra infrastruktur med flyg, järnväg, vägnät och bredband. Det finns bra skolor och utbildningsmöjligheter för ungdom med olika inriktningar. På senare år har också ett rikt kulturliv

börjat ta form genom teaterverksamhet, revyer, musikliv och kultursatsnings på Söråkers Folkets hus med direktsänd opera från bland annat Metropolitan och mycket annat.

Här finns också gott om samlingsplatser och arenor för samverkan på idrottsplatser, bygdgårdar, folket hus, hembygdsgårdar, församlingsgårdar mm. En liten kommun ger också fördelar med nära kontakt och korta beslutsvägar mellan kommunpolitiker, företag och föreningsliv vilket också leder till ökad delaktighet.

4.2 Svagheter

Timrå ligger efter E4 och kan till viss del ses som en genomfartskommun. Här finns få eller inga dragkraftiga sevärdheter som på egen hand attraherar besökare. Detta har i sin tur lett till att det inte finns tillräckligt mycket grundservice för turister i form av boendemöjligheter, skyltning mm. Timrå är en liten kommun, vilket ger små ekonomiska medel att satsa på till exempel turism.

Som i övriga Sverige är det få unga engagerade i det etablerade föreningslivet. På grund av kommunens glesbygdskaraktär i de yttre delarna saknas ofta grundservice. Det kan röra sig om affärer, bensinmacka, bredband, mobiltäckning med mera. Kommunen har också dåliga inre kommunikationer dvs möjligheter för människor att ta sig fram med andra kommunikationsmedel än den egna bilen. Det har också varit problem med vägunderhållet på många och viktiga vägarna ut från E4 mot boendeområdena.

Timrå kommun är ett gammalt brukssamhälle och här lever bruksmentaliteten till viss del kvar. Detta gör att det finns en avsaknad av entreprenöranda och egen drivkraft. Vivsta centrum är uppbyggt efter praktiska principer och man har inte tagit tillvara på de skönhets och estetiska möjligheter som finns i form av natur, hav med mera. Torg och centrummiljöer upplevs som intetsägande och oattraktiva.

4.3 Möjligheter

Området bedöms ha stora möjligheter avseende inflyttning. Detta med tanke på attraktivt boende det vill säga miljöer i naturskön miljö och ändå närhet till både större städer och Birsta köpcentrum. Möjligheter till fortsatt utbyggd kommunikation med omvärlden genom förbättrad E4, utbyggd flygplats, satsning på Söråkers hamn, Ådalsbanan med järnvägsstation på Midlanda med mera stärker ytterligare den bilden.

Möjligheter finns också för att satsa på att utveckla turistnäringen. Naturen är varierad och levande och det finns goda förutsättningar för att utveckla turism inom fiske, vandring friluftsliv, båtliv mm. Tack vare närheten till städer finns också ett stort område av närturism där man kan lansera områdets fördelar för stressade storstadsbor. Här finns stora utarbetade grundtillgångar i form av vandringsstigar, historiska stigar, utsiktsplatser, fiskestigar, vildmarksatsningar från tidigare EU-projekt, jordbrukshistoria, bruks historia, intressanta och välskötta naturreservat mm. Det finns också möjligheter att arbeta med direktcharterturism från olika platser i Europa.

Möjligheterna är växande befolkning baserat på attraktivt boende med bra fritidsmöjligheter på nära håll. Kombinerat med en stor potential inom turismutveckling. Den expansiva region med arbetstillfällen, invånare och handel som Timrå ligger mitt i hjärtat av, understryker på olika sätt dessa möjligheter.

4.4 Hot

Är området tillräckligt intressant för besökare? I den frågan ligger det största hotet avseende turismutveckling. Det finns också mängder av praktiska hot som avser vägunderhåll, privata vägbommar som hindrar besökare att nå attraktiva områden, dåliga lokala kommunikationer, dålig lokal skyltning, dålig mobiltäckning med mera. Kulturen som bland annat innefattar den låga entreprenörandan är också ett hot, eftersom det hämmar viljan och tron att satsa på turistinriktade verksamheter. Ett annat hot är dispenser för strandskyddet som hotar tillgängligheten för vår kustlinje och därmed en av våra stora turistiska tillgångar. All utveckling/exploatering i viktiga naturområden måste göras efter noggrann analys och i balans mellan brukande och värnande för att inte långsiktigt förstöra vår attraktion som naturområde och därmed förstöra våra kommande generationers möjligheter.

Färre och äldre befolkning kan slå ut eller minska utbudet av samhällsfunktioner vilket framförallt hotar attraktiviteten som boendeområde. De dåliga lokala kommunikationerna är också ett hot. Går det att vara ett attraktivt boendeområde utan bra bussförbindelser i dagens miljötänkande samhälle. I samma tanke kan höjt bensinpris vara ett hot för inflyttning i och med att man som pendlare i ytterområdena är beroende av bilen som transportmedel.

Det dåliga estetiska tänkandet i området som bland annat resulterat i ett tråkigt torg i Vivsta ger området lägre attraktionskraft, vilket kan påverka inflyttning. Nedläggning av stora arbetsplatser är ett stort hot mot Timrå, eftersom det tar bort de stora arbetstillfällena som finns och lätt skapar negativa tankespiraler. Det aktiva föreningslivet som är en stark och viktig bas i Timrå hotas av åldrande strukturer och brist på nya yngre människor och idéer.

Området har också sedan gammalt en kombination av negativa inre attityder och yttre dåligt rykte att jobba med. Kringområden har en uppfattning om Timrå som ett ställe där det står tung industri och pumpar ut avgaser kombinerat med ett tråkigt centrum som ingen, utom de boende åker till. Det finns också risker med revirtänkande och Jantetänkande bland invånarna. Om ingen får sticka ut, kan ingen satsa och lyckas, vilket är en förutsättning för att få en levande turistnäring.

Halmbal på åker i Frötuna

4.5 Ungdomarnas swot

För att få en tydlig bild av hur ungdomarna ser på sin bygd genomförde vi ett antal miniträffar och de sammanställde en egen SWOT-analys. De basala behoven är likvärdiga inom alla områden för ungdomarna i Timrå, men förutsättningarna skiljer. Ungdomarna som arbetade med detta var mellan 13-22 år, med en medelålder på 16 år.

Att bo i: Söråker–Tynderö-Ljustorp-Hässjö-Bergeforsen-Sörberge-Tallnäs-Vivsta

Styrkor	Svagheter
Närhet Hav, skog, fin miljö Skoter & fiske Hockey, fotboll ... Mycket ungdomar som hänger ute Bra och trygga platser för unga Skolan	Kultur Inga bussar eller andra kommunikationer Droger Mycket ungdomar hänger ute För lite trygga och bra platser för unga Skolan
Möjligheter	Hot
Fler som förstår vikten av ungas mötesplatser Mer samarbete Bättre buskommunikationer Bubbelkort till unga (fri buss) Utveckla badplatserna Sport/simhall till Söråker Skolan	Bytänkande Taskig självkänsla Identitetsbrist konkurrens Isolering på grund av dåliga kommunikationer Motstånd och hopplöshet

Styrkor och svagheter

Här hittar vi mycket flera saker som ses både som styrkor och svagheter. Det kan bero på var man bor, hur man ser det eller så kan samma sak vara både en styrka och en svaghet. T ex att det hänger många ungdomar ute. Det är ju både roligt, men samtidigt riskfyllt. Ett stort problemområde är kommunikationerna. Ungdomarna upplever att dom blir isolerade på kvällar och helger, eftersom det inte går bussar att åka med. Samtidigt är tillgängligheten till drogerna i centrala Timrå en stor svaghet för området, vilket är alarmerande.

Kulturen upplevs som ett svagt område i Timrå. Ungdomarna tycker att lika självklart som det är att ta med sitt barn på fotboll ska det vara att gå på en teater tillsammans.

Hot och möjligheter

Även här slår brist på kommunikationer igenom. Samtidigt som man vill ha fria bussresor, konstaterade man att det inte hjälper så mycket när det inte går någon buss att åka med. Det framhålls också vikten av att det finns bra mötesplatser för unga. Då avser man den fria tiden dvs inte skoltid. Man vill ha spontana och obyråkratiska lösningar, men med tillsyn.

Ungdomarna lyfter också upp sin identitetsbrist, med vilket de menar att de skäms för att komma från Timrå, Söråker och Ljustorp. Man skulle gärna vilja få hjälp att känna stolthet över sin hembygd och sitt ursprung.

5. Vår vision och strategi

5.1 Vision

”Vi vill skapa förutsättningar för ökad inflyttning, ökad turismnäring och ökad företagsutveckling genom nära och samverkande lokala initiativ mellan olika grupper. För att uppnå detta ska vi skapa förutsättningar för en positiv attityd till det egna området och till den framtida utvecklingen, kombinerat med en öppenhet för nya idéer hos alla invånare, oavsett ålder, härkomst eller kön. Allt detta ska ske med hållbar utveckling, entreprenörskap och nytänkande som ledstjärna”.

Vi vill utgå från den lilla människan och skapa förutsättningar för att hon ska kunna påverka sin egen framtid och närmiljö. Människors nära samverkan sker via föreningsliv, företagsamhet, kultur och andra nätverk. Genom att knyta närmare band mellan föreningsliv, företag och offentlig sektor skapas nya synergieffekter och därmed nya möjligheter. Genom det perspektivet tror vi att vi kan nå framgång även sett ut ett ekonomiskt perspektiv.

5.2 Verksamhetens inriktning

Vi ser oss om det lilla Leaderområdet som verkligen kan skapa kvalitet och genomföra ett reellt förändringsarbete och inte enbart vara inriktade på att fördela pengar. Inriktningen kommer i startfasen handla mycket om att fortsätta att informera och sprida projektets möjligheter. Vi bör uppmuntra till skapandet av nytänkande nätverk, för att gynna nytänkande och samverkan. I samma anda uppmuntra till och delta i formandet av nya mötesarenor. Skapa en miljö där det finns utrymme för kreativitet och tillåtelse att göra fel. Vi måste tillåta oss att prova om vi ska hitta nya vägar.

LAG skall i möjligaste mån ha en aktiv och utåtriktad profil. LAG ska finnas och synas ute i verkligheten bland föreningar och företag. Vårt leaderkansli skall föra en dialog med ansökare redan vid inkomna projektförslag för att skapa så bra projekt som möjligt.

Strategin skall verka inom Landsbygdsprogrammets tre huvudmål:

- Förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft
- Förbättra miljön och landsbygden
- Förbättra livskvaliteten, bredda företagandet och främja utvecklingen av landsbygdsekonomin.

Vi avser att arbeta inom samtliga axlar och vi ska nyttja hela landsbygdsprogrammet.

5.3 Temaområden

Vi har utgått från ett antal strategiska temaområden som skapats genom behov och idéer som lyfts fram under våra möten. Vi har valt att ta med rikt material under detta avsnitt för att det ska representera våra möten och vårt underifrån perspektiv. Temaområdena ser vi som en möjlighetskatalog som berättar inom vilka områden vi tänker oss att insatser skall prioriteras och förslag på möjliga insatser.

- Föreningsliv
- Företagande och entreprenörskap
- Attraktivt boende
- Infrastruktur och service
- Besöksnäring
- Kultur

5.3.1 Föreningsliv

För att få en levande landsbygd, måste vi ha ett levande, mångsidigt och aktivt föreningsliv. Det som saknas är forum för samverkan och att man ser sig själva i ett större sammanhang. Vi kan se ett mer fungerande nätverk ju längre från de centrala delarna vi kommer. Föreningslivet kan verka inom samtliga temaområden och inom alla horisontella kriterier. Föreningslivet ger förutsättningar för inflyttning via aktiv fritidssysselsättning och till företagande via små mikroprojekt som kan växa till företag som kan ge försörjning. Föreningslivet och dess strukturer står på många sätt för den ”virtuella” arenan där framtiden kan skapas och utvecklas. Nya mötesplatser behöver utvecklas som bidrar till ökat samarbete i allmänhet och samverkan mellan olika sektorer i samhället.

Föreningslivet kan också vara en plats för entreprenörskap och näringsdrivande verksamhet genom att dels fungera som stödjande strukturer, men också genom att fungera näringsdrivande verksamhet. Föreningslivet kan också vara en plantskola för många projekt fram till de är ekonomiskt lönsamma.

5.3.2 Företagande och entreprenörskap

Leader kommer inte att ge stöd till enskilda företag, utan då bör man istället ta kontakt med Länsstyrelsen för att utreda andra stödformer som t ex företagsstöd. Företag kan i samverkan med tex föreningar, andra företag eller kommunen söka Leaderprojekt för att förbättra förutsättningarna för företagsetableringar och liknade.

Timrå består, som vi berättat tidigare om, av många små och medelstora företag. Många av företagen i området är ofta enmansföretag. Företagarna är inte bara företagare, utan ofta också engagerade i den lokala utvecklingen i sin bygd. Ett aktivt företagande är därför inte bara en fråga om sysselsättning och ekonomi, utan också en faktor för utvecklingen på landsbygden.

Utvecklingen inom miljöförbättrande tekniklösningar gör framåt, men lösningarna är ofta kostsamma och här ser vi ett område som kan uppmuntras till samverkan inom Leader Timråbygd. Vi ser ett behov av samverkan för att kunna nyttja och utveckla nya lösningar inom området miljöteknik.

Entreprenörskap

Det är väsentligt att utveckla en stark entreprenörskultur där individen får hjälp att tordas och där omgivningen stöttar. Entreprenörskap är inte bara viktigt för företag, utan en förutsättning för alla aktiviteter som leder till en levande landsbygd. En entreprenör är den som får något gjort, oavsett sammanhang.

Vi vill stimulera människors, föreningar och företags förmåga att ta för sig och tordas ta risker och försöka. För att skapa en entreprenörskultur måste vi ”låta tusen blommor blomma” och komma ifrån stereotypa föreställningar av vad som är ett framgångsrikt företag.

Mikroföretag

Vi tror att mikroföretagande kan vara en del i att skapa förnyade attityder och hjälpa till i förändringsarbetet. Det kan också möjliggöra för individer att ha fler deltidjobb och deltidsföretag och därigenom klara sig ekonomiskt på små verksamheter.

Nätverk – samverkan

För att lyckas måste vi stärka varandra och det gör vi genom samverkan mellan alla aktörer som föreningar, företag och offentliga aktörer.

Ungt företagande

Det är viktigt att vi bygger upp en attityd av att det faktiskt går att driva företag hos våra ungdomar. Vi ska möjliggöra olika initiativ som stöder detta, som till exempel sommarentreprenörer.

Nysvenska entreprenörer

Det finns en potential i att Timrå idag tar emot flyktingar, så kallade nysvenskar. Många nysvenskar har en gedigen erfarenhet av entreprenörskap och en grundläggande inställning som vi kan lära oss mycket av. Bland ungdomar med utländsk bakgrund startas idag fler företag, än bland svenska ungdomar.

Stödjande strukturer

Det saknas i dag företagsföreningar och sociala nätverk för företag lokalt, när man tittar utanför centrala Timrå. Det handlar bland annat om att hitta stödjande strukturer för små initiativ och deltidsföretag. Vilka strukturer kan stöda nysvenska entreprenörer, mikroföretag, ungdomsföretagande och andra mindre traditionella grupper. Finns det behov av företagshus och företagskuvöser för att få fler att tordas starta?

Jordbruk och areella näringar

Jord och skogsbruket i Timrå består av ungefär 200 företag som spänner över de flesta lantbrukstyper från stora aktiebolag till små enskilda firmor, från heltid till deltid, från skog till mjölkkor eller höns. Det är svårt att prata om gruppen som en homogen grupp. Denna för landsbygden betydelsefulla näring är idag i stark förändring och inom ramen för Leader Timråbygds program skall det finnas möjlighet att stödja nytänkande inom axel 2 och 3 hos Leader Timråbygd. Förutsatt att projektet för övrigt uppfyller kriterierna för Leaderprojekt. Axel 1 avser förbättringar i jord och skogssektorn, axel 2 avser förbättringar i miljön och i landskapet, axel 3 som är Leaders huvudaxel berör diversifiering och förbättrad livkvalité på landsbygden.

Vissa behöver hjälp att med gården som bas se nya affärsmöjligheter, andra behöver utveckla sin specialitet. Andra behöver hjälp att hitta samverkansmöjligheter som poolföretag för att lösa bemanningsproblem under intensiva perioder och som samtidigt skapar heltidsarbeten av många deltidslösningar kan vara en framtida lösning. Viktiga frågor kan också vara att bevara och utveckla vårt vackra odlingslandskap, men samtidigt stimulera omställning till mer resurseffektiv och hållbar produktion. Skötsel av naturen är en viktig del i många lantbrukares ekonomi och lokalproducerad mat och ekologiska varor har ett mervärde för många konsumenter.

Vi vill se jordbrukslandskapet med en helhetssyn och det är också en viktig faktor i andra temaområden som attraktivt boende och besöksnäring. Nedanstående område kan också ses som en del i jordbruk och areella näringar. En annan del som är viktig in om jordbruket är utvecklingen av mikroföretag som nämnts tidigare i avsnittet. Möten mellan lantbruksföretagare, andra landsbygdsföretagare och lokala föreningar som är verksamma i annan verksamhet skapar nya möjligheter. Det är alla delar av en helhet i den lokal bygdeutveckling.

Småskalig livsmedelsproduktion

Delar av vårt område är utpräglade jordbruksområden. Det borde finnas möjlighet att ta ett steg uppåt i förädlingskedjan och erbjuda en färdig produkt till besökare. Vi ser exempel idag, men en utveckling mot mer varierat utbud av gårdsbutiker är önskvärd. Det kan vara lokala mejerier, bagerier, saft, bär, grönsaksodling, kryddor mm. Vissa jordbrukare behöver hjälp att med gården som bas se nya affärsmöjligheter. Många jordbrukare betraktar steget till vidareförädling som stort, Regelverken inom livsmedelsområdet är många och krångliga. Regelverken är dessutom sällan anpassade för småskalig verksamhet. Finns det nya angreppssätt som kan underlätta inom det här området?

5.3.3 Attraktivt boende

Ett attraktivt boende är en grundförutsättning för ökad inflyttning och nöjda invånare. Timrås geografiska läge mellan två städer och med kustremsa, älvar, berg och dalar borgar för fantastiska möjligheter för ett attraktivt boende. Det ska skapas förutsättningar så att fler kan få möjlighet att bo, och leva på landsbygden. Här innefattas möjlighet för arbete, attraktivt boende, fritidsmöjligheter, föreningsliv, mötesplatser och folkhälsa mm. Attraktiv boendemiljö handlar inte bara om villaboende i byar och på landet. Det handlar också om lägenhetsområden på landsbygden och i mer tätbefolkade delar av Timrå. Framtidstro skapas av människor som har bra boende, en rik fritid och en bra livsmiljö i det stora hela. Människor med framtidstro bidrar till att utveckling och tillväxt av vårt område.

Fritidsmöjligheter

Att bo på landsbygden omfattar även möjlighet till bra fritidsmöjligheter på hemmaplan. Fritidsmöjligheter kommer i alla former allt från idrott, historia, kultur, föreningsliv, fritidsliv, dans, motion mm. Ett viktigt sätt att stödja detta är att stödja det lokala föreningslivet och deras utveckling av lokal verksamhet.

Boendemöjligheter

För att fler ska kunna flytta in måste fler attraktiva boendemöjligheter utredas. Det kan vara tomtområden, fritidshusområden, attraktiva och moderna hyreslägenheter, ungdomsboenden och plusboenden. Samtidigt ser vi en ökad segregation mellan olika bostadsområdena. Vi behöver minska gapen mellan boendekområden i utsatta respektive integrerade områden med hjälp av t ex kulturprojekt.

För att skapa möjligheter för att integrera nysvenskar i hela området måste det skapas boendeformer i utkanterna som inte är villabaserade. Detsamma gäller äldre och yngre som inte vill bo i villa. Mångfalden av människor oavsett kultur, ålder eller ursprung ska finnas i hela kommunen.

Byalag och byaktiviteter

Att skapa ett attraktivare boende handlar mycket om att förstärka den lokala kulturen och gemenskapen, så att man lättare innesluts i ett mer glesbefolkat område. Här kan man stärka bygemenskapen genom byaggrupper, kvartersgrupper eller områdesgrupper.

För att skapa en delaktighet i de områden som man bor kan man utveckla lokala byatraditioner där alla får delta och ha åsikter som t ex 9/9 rörelsen i Söråker. Ett annat sätt är att arbeta med publika arrangemang som främjar den lokala identiteten.

Folkhälsa

Folkhälsan skiljer sig mellan stad och landsbygd i Sverige. Det sociala nätverket är i regel starkare på landsbygden, vilket gör att människor och ungdomar mår bättre. Däremot så äter människor på landsbygd i regel mer ohälsosam mat, motioner mindre och är mer överviktiga än de som bor i städerna. Vi tror att det är viktigt att se folkhälsan som ett led i ett attraktivt boende och uppmuntra möjligheter som öka förståelsen eller förbättrar folkhälsan inom vårt område.

Mötesplatser

Mötesplatser på landsbygden är både en arena att träffas på och plats att utveckla sina idéer och visioner på. I Timrå kommun finns Folkets hus, bygdegårdar, församlingshem, hembygdsgårdar och torg. En samlingslokal skapar förutsättningar för alla slags dialogskapande aktiviteter som kultur, föreningsliv, motion, politik, företagande mm. En öppen mötesplats med högt i tak är en förutsättning för att skapa ett samtal och en samverkan mellan människor. Levande mötesplatser ger livskraftiga samhällen.

Vi behöver nya idéer för hur dessa kan utvecklas både verksamhetsmässigt och dessutom bli ekonomiskt stabila. Vad kan den nya tekniken ge oss för möjligheter med t ex digitala hus och är det ekonomiskt möjligt på mindre orter. Vilken roll har våra mötesplatser som nya innovativa samverkansprojekt. Kan samlingslokalerna bli en kombination av IT-centran, kunskapshus, eller företagshus mm? Vi har inom Timrå tillgång till Söråkers Folkets hus som bland annat arbetar som resurscentra för samlingslokaler och mötesplatser i vår region.

Hur hanterar vi våra torg och gör dessa mer attraktiva och ser dem som en del i en attraktiv boendemiljö? Idag kan en mötesplats också vara virtuell det vill säga den kan vara ett nätverk eller ett sammanhang, vilket gör att vi även kan tänka på nya sätt.

Integrering av nysvenskar

Timrå tar idag emot en stor andel flyktingar i förhållande till sin storlek. Många av de här människorna flyttar vidare och försvinner från vår kommun. Det finns en stor potential och resurs som går förlorad för kommunen i och med att dessa människor i många fall flyttar vidare. Hur kan vi bli mer attraktiva och bygga sociala nätverk så att fler väljer att stanna?

5.3.4 Infrastruktur och service

Den grundläggande infrastruktur och service som affär, skola, äldreomsorg, barnomsorg, telefonnät, vägar, kommunikationer, fibernät och mobiltäckning är idag viktiga faktorer för att attrahera nya invånare.

Service nära dig

För att ha ett attraktivt boende är det viktigt med en bra grundservice som finns tillgänglig inom ett rimligt avstånd. Idag ser situationen i Timrå relativt god ut. Vi har förhållandevis korta avstånd, men vi bör arbeta för att en försämring inte sker. En förutsättning för att skydda den nära servicen är att vi bibehåller och ökar vårt befolkningsunderlag. Samtidigt bör vi arbeta med att få människor att stötta lokal service. Vill vi ha service nära oss, måste vi också se till att det är ekonomisk genomförbart för den enskilda företagaren. Det gäller oavsett om vi pratar byggvaror, matvaror, frisörer eller annat.

En trolig framtid kan vara att mer service samlas till redan existerande kopplingspunkter till exempel en befintlig affär som tillhandahåller apoteksvaror och liknande. Vi kanske måste tänka nytt och annorlunda för att bibehålla och utveckla, den service som finns idag.

Bensinmackarnas överlevnad är en fråga som kommit upp under arbetets gång. Vi vet att flera mackar i området är hotade av nedläggning. Kan det skapas nya möjligheter för lokala mackar fast i nya former.

Byskolan

Inom vårt område har vi framförallt små och medelstora skolor. Byskolor lever ofta med hot om nedläggning, men i Timrå finns inga skolor som räknas som byskolor. Skolor på hemorten eller inom rimliga avstånd är en förutsättning för att erbjuda ett attraktivt boende och därmed en förutsättning för bygdeutveckling. Projektet vill verka för en mobilisering i bygden så att vi kan behålla de skolor vi har genom nytänkande lösningar.

Kommunikationer

Fungerande kommunikation till/från området och inom området är en förutsättning för att vi ska kunna samverka med varandra och omvärlden. Dåliga interna kommunikationer har kommit upp under arbetet både via dåliga

vägunderhåll och dåliga busskommunikationer. Hur kan vi hitta gemensamma ekonomiska lösningar som gör att icke bilburna som till exempel ungdomar, nysvenskar och äldre inte blir isolerade där de bor. Idag har många delar av Timrå en infrastruktur som till stor del bygger på att man har bil.

Idag finns optisk fiber draget till större delen av Timrå. ADSL-nätet täcker inte heller hela kommunen, utan längst ut från centrum finns enbart ADSL light, vilket ger en för låg hastighet för att vara acceptabelt idag. Mobiltäckning är också ett problem, då inte hela kommunen och framförallt inte vildmarken har täckning idag.

5.3.5 Besöksnäring

Leader kommer inte att ge stöd till enskilda företag, utan då bör man istället ta kontakt med Länsstyrelsen för att utreda andra stödformer som t ex företagsstöd. Företag kan i samverkan med tex föreningar, andra företag eller kommunen söka Leaderprojekt för att förbättra förutsättningarna för företagsetableringar och liknade.

Turismen har en stor utvecklingspotential i Timrå, men är i dag enbart i sin linda. Här finns stora framtida företags- och försörjningsmöjligheter om rätt förutsättningar skapas. Havet, vildmarken, jordbrukslandskapet, historien, det finns mycket att lyfta fram. I området finns idag få ställen att bo, äta och besöka. Vi har mängder av attraktiva sevärdheter, men de är inte tillräckligt paketerade för att kunna nyttjas i större marknadsföring. Utveckla sevärdheter och områden så att de lättare kan appellera till besökare. Både kusten och inlandet består av mängder av möjligheter och mycket är redan framtaget i grunden genom lokala initiativ och tidigare EU projekt. Vi har olika former av turism som kan utveckla; vandringsturism, fisketurism, båtutrustning, badturism, kulturturism, skoterturism mm. Vi har fantastiska naturmiljöer och fina kulturmiljöer att lyfta fram.

Turistinfrastruktur

Här behövs både grundarbete som att skylta upp, städa och underhålla sevärdheter och olika former av paketering, guidning och marknadsföring. Vi vill uppmanas att hitta nya tankesätt och nya metoder via ny teknik som mobilen, GPS och Internet. Viktigt är också att understödja initiativ för att skapa en bra turistinfrastruktur i form av mat, boende, camping och bemannade turiststopp över hela kommunen. Det kan vara i form av boende i familj, bo på lantgård, enkla vandrarhem, enkla campingplatser med mera.

Nära sammankopplat med detta ligger också synen på värdskapet. I områden med få turister och utan turistiska traditioner saknar man förebilder för hur man ska förhålla sig och skapa en positiv upplevelse för besökare. Vi kommer att stödja projekt som vill hitta former för att utveckla värdskapet och kunskapen om hur man tar emot besökare på ett bra sätt.

Småskalighet

Skapa en förståelse för hur utvecklingen inom turismen fungerar. Många projekt börjar som små projekt, utan vinstintresse och växer sedan vidare när koppling görs till ett större sammanhang. Stötta mikroföretag, ideella initiativ och sidoverksamhet för att genom detta bygga upp den struktur och de besöksmöjligheter som måste finnas för att kunna ta emot en turist idag. Besökare kommer oftast inte för att titta på bara en sak, det måste finnas ett stödutbud med små aktiviteter och möjligheter. Det kan vara föreningsverksamheter, hantverksbutiker, sommarcaféer, historiska platser, utmärka och informerande utflyktsmål etc. Det viktiga är att dessa "små" saker lyfts fram, skyltas, marknadsförs och görs tillgängliga även för externa turister, utan lokal kunskap. Sevärdheter som har en stark förankring i lokal kultur och natur är viktiga företeelser för den enskilda turistens val. Vårt natur- och kulturarv är därför en stor resurs.

De företag och föreningar som kommit längre och till viss del kan leva på sin verksamhet behöver stöd och hjälp för att kunna utvecklas vidare och hjälp att hitta sidoverksamhet för att kunna leva på sin verksamhet.

Närturism

Privatturismen kan delas upp i lokalturism, närturism, långväga bilburen turism och charterturism. Det finns en stor potential i och med både närturism och genomfartsturism, bara vi brukar den rätt. Närturism från våra närliggande städer och lokalturism från vår egen bygd ses just nu som vår största möjlighet och prioritering. Vi har en stor kringbefolkning som bor i Härnösand och Sundsvall som ger oss en bra och lättbearbetad närmarknad.

Hur stimulerar vi nysvenskar att på ett ökat sätt ta del av den kultur och de sevärdheter som finns i vårt område? Är det idag möjligt för denna grupp att tillgodogöra sig vårt utbud, eller måste vi möta dessa människor på ett annat sätt? Vi vill stimulera till att man gärna tänker turism i form av nya och inte bearbetade målgrupper.

Genomfartsturismen är en möjlighet, men då krävs stora sevärdheter eller kunskap om området för att få dessa turister att svänga av E4. Dessutom finns möjligheten till mer långväga turism som till exempel charterturism inriktad på fiske och vildmark. Vi tar inte bort den möjligheten, men vi ser den som mindre intressant att jobba med ur ett ekonomiskt perspektiv från början.

Vinterturism

En möjlighet är att utveckla vinterturismen. Det skulle ge en längre säsong för de företag som försöker att leva på turism. Den här delen ses och hanteras idag enbart som ett ej inkomstbringande friluftsliv. Timrå är ett vintereldorado med mängder av bra skoterleder, långa preparerade skidspår, möjlighet för långfärdsskridskor mm. Vi vill ge möjligheter att utreda förutsättningar för hur man kan utveckla turismen vintertid och vilka den kan ha för att få ett ekonomiskt utfall. Vilka aktörer som är intresserade och vilka nätverk som finns idag eller kan finnas i framtiden.

Balans mellan brukande och värnande

När vi pratar besöksindustri är det viktigt att framhålla att vi måste tänka långsiktigt när vi lyfter fram naturområden och sevärdheter. Det är lätt att gå på snabba pengar och lösningar som kanske långsiktigt förstör områdets karaktär och möjligheter. Vi vill bevara den natur och det kulturlandskap som vi lever i idag, som vi tror kan ge stora möjligheter för att utveckla turistnäringen. Vi vill skapa ett långsiktigt tänkande där naturresurser och kulturreсурser skyddas och bevaras till eftervärlden, i samklang med att besöksantalet växer.

Det är också i samspel med brukande och bevarande som vi kan bibehålla vårt kulturlandskap med slåtterängar, betesmarker och det öppna landskapet. Artrikedom i naturen finns bland annat tack vare en lång och fungerande jordbrukstradition.

Naturturism

Vi ser i vår analys att de största tillgångar i Timrå kommun är den fantastiska naturen. Här finns mängder av aktiviteter i olika former från stilla skogspromenader till häftigare upplevelser. Det handlar både om upplevelser, naturtillgångar och en infrastruktur med stigar, åar, sjöar, bäckar, tjärnar, kanotleder, naturreservat, berg, sevärdheter, utsikter med mera.

Allt detta kan nyttjas till mängder av enskilda och paketerade aktiviteter. Vi kan fortsätta utveckla upplevelseturism i form av traditionella aktiviteter som kanoter, fiske, ridning, cykling, och bad kombinerat med moderna former som till exempel geocaching, mountainbike turer och klättring. Här behövs hela tiden en kontinuerlig produktutveckling som tar med aktuella trender och ny teknik. Vi måste undersöka vad de yngre vill ha och uppmuntra projekt som stimulerar nytänkande och utveckling.

Skyddade områden

Inom Timrå kommun finns 6 naturreservat, 1 Natura 2000 område och ett flertal övriga skyddade områden. Dessa områden skall skyddas för eftervärlden, men är samtidigt en tillgång om de brukas för turism på rätt sätt.

Utveckla det ekonomiska tänkandet

Besöksindustrin har en stor potential, men vi måste också lära oss att ta betalt för det vi har. Många aktiviteter som vi erbjuder är gratis för besökaren. Ändå är det ofta förenat med en mängd kostnader som röjning, skötsel, skyltning mm. Vi måste stödja projekt som syftar till att hitta former för hur vi får en större ekonomi i turismen och framförallt natur- och kulturturismen på sikt.

Paketering

Under många år har det talas om paketering inom besöksindustrin, men det har inte lett till så många konkreta genomföranden i vårt område. Vi ska dock fortsätta stödja projekt som arbetar med att paketera upplevelse, boende och mat till ett och samma paket. Här kan även ingå guide och transporter i olika former. En utveckling inom det här området kan stödja sidoverksamheter för redan idag etablerade aktörer och bidra till ökad lönsamhet.

Marknadsföring

Timrå är ett okänt område för många, vilket försvårar för turistsatsningar. Området är litet och ekonomin stram. Vi kan inte köpa dyra annonsplatser eller åka utomlands och marknadsföra oss. Vi måste hitta egna lösningar som passar oss. Projektet stöder satsningar som tittar på hur vi på ett ekonomiskt och nytänkande sätt kan förbättra områdets möjligheter att nå ut till omvärlden.

Event

Ett område inom turismen som inte nyttjas så mycket hos oss är Event. Vi har inom området ett antal större arrangemang som drar hit människor. Dessa tillfällen bör kunna nyttjas som en möjlighet att visa upp området, marknadsföra oss och för ökad försäljning. Befintlig Event kan till exempel vara Mittnorden cup, Medelpad Classic, Indalsledenloppet, Åstödagen, Vivstavarvadagen, Oskarsgalan med mera.

5.3.6 Kultur

Kulturen och kulturarvet är till stor del en identitetsfråga för människor. Genom att arbeta med kulturen kan man på ett enklare sätt påverka människors sätt att förhålla sig och deras attityder. Konst och kultur kan öppna människors ögon och skapa känsloreaktioner som kan nyttjas i en förändringsprocess. Vi vill skapa förutsättningar för spontana uttryck som kan föra människor samman. Kultur handlar om att ge människor utrymme att växa. Kulturen stärker självkänslan och uttrycksförmågan och kan därigenom bidra aktivt till landsbygdsutveckling. Kulturen kan också skapa nya infallsvinklar, vilket ger oss nyskapande processer och innovativa idéer i samhället som helhet.

Vad vi ser som kultur och kulturarv är ofta olika beroende på vilket perspektiv individen har. För en person är t ex dansband kultur och för en annan är dragspelsmusiken kultur. Vad som är kulturarv är aldrig färdig, utan det tillförs ständigt nya områden och ny näring. Projektet skall inte värdera individernas uppfattning om kultur, utan sträva efter att hitta nyskapande lösningar. Det innebär inte att vi stänger dörren till den äldre delen av kultur och kulturarvet, utan det handlar mer om formen för hur man jobbar med kulturen. Vi ska, likaväl som att arbeta med traditionellt kulturarv, stödja att man titta på vår aktuella kultur och hur den påverkar vårt dagliga liv.

Som exempel kan nämnas verksamheter för att flyttar ut kulturen på landet som t ex digitala hus, jobba med dansbandskultur via ett dansbandsdisco mm. Det är speciellt viktigt att arbeta med ungdomar för att de ska få ett levande kulturarv med sig i livet. Kultursektorn är också en ekonomisk drivkraft i och med att kulturen bidrar till både ett attraktivt boende och till attraktiva besöksmål.

5.4 Horisontella kriterier

I alla projekt som drivs inom Leader Timråbygd ska ett antal horisontella kriterier tas i beaktan. Det är områden som bedöms som generellt viktiga i området och som man ska ta hänsyn till i så stor utsträckning som möjligt.

- Attityder och framtidstro
- Miljö
- Integration
- Unga initiativ
- Jämställdhet

5.4.1 Attityder och framtidstro

Det finns fortfarande kvar en till viss del negativ bruksmentalitet i området som bör arbetas med. Ett annat attitydproblem kan vara omgivningens syn på Timrå. Timrå har sedan gammalt ett dåligt rykte. Vår egen uppfattning om det område vi bor i är också av stor betydelse. Om vi inte tror på Timrå, så tror ingen annan på Timrå. Hur ser invånarna på att bo på landsbygden? Är man stolt eller tycker man att det är skamligt att komma från Timrå och/eller landsbygden?

Hur ser invånarna på varandra, både geografiskt och med hänsyn till yrke, livsstil och ursprung ? Hur skapar vi en gemensam grund att stå på och en gemensam respekt för varandra och för den bygd vi bor i ? Vi ska använda kulturen för att påverka identitets- och samhällsutvecklingen ?

Projekt som drivs inom Leader Timråbygd skall arbeta för att förbättra attityder och framtidstro i Timrå oavsett område.

5.4.2 Miljö

För att värna om miljön måste vi ha en hållbar utveckling. En hållbar utveckling innebär att hitta en balans mellan att använda och bevara naturen. När något är hållbart är det ett samspel mellan miljö, ekonomi, sociala och kulturella frågor. Vi i Timrå är begåvade med en fantastisk natur och måste, för att långsiktigt vinna på det,

2008-12-15

inte förstöra våra förutsättningar genom att bygga ut och satsa ogenomtänkt. Vi ska värna om ett väl avvägt nyttjade av våra potentiella förutsättningar, utan att förstöra våra möjligheter och naturtillgångar långsiktigt.

Vi ser idag hur olika ekologiska system mer eller mindre bryter ihop och hela arter hotar att försvinna. Vi har en klimatförändring på grund av växthusgaser som leder till att grunderna för vår natur står i förändring. Vår planet blir allt varmare, med extremare väderlek som följd. Man vet att varmare atmosfär ger energi till fler oväder. Stigande nivåer av havet och stigande medeltemperatur skapar nya för och nackdelar.

Ett sätt att påverka är att i vårt lokala sammanhang arbeta för att minska koldioxid- och metanutsläpp som leder till växthusgaser. Ett annat sätt att komma tillrätta med effekterna av problemet är att människor som bor nära "ett ekologiskt system" får större inverkan i skötsel och ansvar. Lokalkunskap och erfarenhet kan ge större förståelse för hur små förändringar kan påverka och därmed undvika eventuella framtida katastrofer.

Idag pågår utveckling inom miljö- och klimatområdet. Exempel på det kan vara biobränsle, vindkraft, sol eller annan energieffektivisering. Det är viktigt att vi i vårt Leaderområde stöder denna utveckling för att värna om vår gemensamma framtid. Dessutom är det viktigt att vi tänker i form av kretslopp och att allt vi använder kan brytas ner och ingå i kretsloppet.

Projekt som drivs inom Leader Timråbygd ska sträva efter miljöförbättrande tekniklösningar, en hållbar utveckling och att ha minsta möjliga negativa miljöpåverkan.

5.4.3 Integration

Timrå har få invandrare, det vill säga boende med utländsk bakgrund, jämfört med andra områden i Sverige. Däremot är Timrå i framkant när det gäller att ta emot flyktingar, i förhållande till kommunens storlek. Flyktingar är ett samlingsbegrepp för dem som kommit så långt i processen att de är placerade i kommun och har ett uppehållstillstånd. Det är människor som har varit asylsökande, kvotflyktingar från FN-läger och anhöriginvandrare (dvs släktingar). Timrå har avtal med Migrationsverket att ta emot mellan 60 till 80 flyktingar under 2008, vilket är mycket med tanke på kommunen storlek.

Kommunens integrationsavdelning arbetar med att på bästa sätt integrera dess nysvenskar i vår kommun. Målet är att alla nysvenskar ska vara självförsörjande inom 2 år. Det här är människor som i många fall inte stannar i Timrå, men som bör ses som en resurs i vårt landsbygdsutvecklingsarbete. Det här är i många fall människor med en gedigen erfarenhet ifrån sitt hemland och som kan tillför vårt område kompetens.

Det gäller att minska glappet mellan bostadsområden i utsatta respektive integrerade områden. Det kan till exempel ske genom olika projekt. Det är också viktigt att stödja integration inom hela kommunen. Landsbygden kan i vissa situationer med sitt nätverk erbjuda bättre möjligheter att ta hand om människor, och därmed komplettera de centrala bostadsområdena.

Projekt som drivs inom Leader Timråbygd ska sträva efter att nå ut till alla delar av samhällets invånare, vilket inkluderar invandrare och flyktingar.

5.4.4 Unga initiativ

Den traditionella bilden av unga på landet som konservativa och omoderna måste utmanas. Idag när Internet finns i alla hem är ungdomar på landsbygden lika moderna och inne som unga i städerna. Det är viktigt att vända på begrepp och skapa en stolthet gentemot landsbygden. Ungdomar behövs på landsbygden och det behövs vuxna som lyssnar och stöttar deras initiativ för att skapa en förbättrad livssituation utifrån sina behov. Att ta tillvara unga initiativ skapar förutsättning för nytänkande för framtiden. Även Timrå kommun arbetar för och med ungdomar. Projekt som drivs inom Leader Timråbygd ska uppvisa att man tar särskild hänsyn till hur man ska möta unga behov och möjliggöra unga initiativ.

I det nationella programmet för Europeiska socialfonden ser man ungdomar som en viktig målgrupp för Sveriges tillväxt. Där säger man att: "Den europeiska ungdomspakten, som är en del i det svenska nationella handlingsprogrammet för tillväxt och sysselsättning, antogs vid Europeiska rådets möte den 22-23 mars 2005. Pakten syftar till att främja ungas möjligheter att få en bra utbildning och ett arbete, att studera, praktisera och arbeta utomlands, att vara delaktig i samhället samt att bättre kunna kombinera yrkes- och familjeliv. Den europeiska ungdomspakten innebär att ungdomsperspektiv skall integreras på alla relevanta områden inom ramen för Lissabonstrategin och att samordning mellan insatser riktade mot ungdomar skall främjas."

Ungdomsarbetslösheten är hög i Sverige och var tredje ung människa har en mycket svag anknytning till arbetsmarknaden. Det är viktigt att ungdomar får det stöd som behövs på ett tidigt stadium så att utslagning motverkas. Stödet måste dock utgå från ungdomarnas egna behov. Det finns flera modeller för hur man kan arbeta för att ungdomar synliggörs, inte bara inom arbetsmarknaden utan också på lokal nivå för bygdens egna lokala utveckling. Ung kultur och ungas behov av mötesplatser skall beaktas.

I detta arbete kan Söråkers Folkets Hus fungera som resurscentrum, kompetens- och erfarenhetscentra. De ungdomsprojekt som drivs inom Leader Timrå ska stimulera självförvaltande och entreprenörskap.

Projekt som drivs inom Leader Timrå ska uppvisa att man tar särskild hänsyn till hur man ska möta unga behov eller möjliggöra unga initiativ.

5.4.5 Jämställdhet

Idag bör man innan man tar beslut se konsekvenserna ur olika perspektiv och ett viktigt sådant sätt är att se det ur ett genusperspektiv. Men vad innebär ett genusperspektiv? När man ska titta ur ett genusperspektiv så gäller det att se saker och ting ur flera olika synvinklar och försöka kasta av sig gamla fördomar, föreställningar och invanda tänkesätt. Genusperspektiv innebär att man ska synliggöra könsförhållanden och försöka förändra och utjämna dessa via att skapa nya förhållningssätt och beteendemönster.

Projekt som drivs inom Leader Timråbygd skall sträva efter att ha ett grundläggande genusperspektiv

Fantastiska nipor i Mjällådalen

6. Mål och förväntade effekter

Vi kommer att ha en halvtidsutvärdering av våra mål 2011 för att justera dessa inför den senare delen av projektet. Mål visar vart vi vill nå och indikatorer visar hur vi mäter att vi följer vår strategi.

6.1 Övergripande mål landsbygdsprogram

Landsbygdsprogrammet skall skapa förutsättningar för fortsatt ökad inflyttning genom ett attraktivt boende i området. Stötta och utveckla samverkan mellan olika aktörer inom landsbygdsutveckling. Skapa förutsättning för att öka turistnäringen och företagsutveckling genom lokala initiativ. Dessa övergripande mål har delats in i olika temaområden som på olika sätt stöder de övergripande målen.

Styrande är landsbygdsprogrammet tre målområden:

- Förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft
- Förbättra miljö och landsbygdens markområden
- Förbättra livskvalitet, bredda företagande och främja utveckling av landsbygdsekonomi

Axlarna in om landsbygdsprogrammet är:

- Axel 1: Förbättra konkurrenskraft i jord- och skogsbrukssektorn
- Axel 2: Förbättra miljön och landskapet
- Axel 3: Diversifiering och förbättrad livskvalitet på landsbygden

Horisontella kriterier i landsbygdsprogrammet är

- Miljö- och hållbar utveckling
- Kompetensutveckling
- Ungdomar
- Integration
- Jämställdhet
- Stärk konkurrenskraft

Vi har ingen lokal prioritering på kompetensutveckling och stärkt konkurrenskraft. Det innebär dock inte att vi inte kommer att se till dess kriterier. De kommer att finnas med som ett övergripande krav och önskemål.

6.2 Mål för Leader Timråbygd

Inom programperioden 2007-2013 vill vi vara en part till att uppnå följande mål inom Timrå

- 24 nya företag i Timrå direkt genererade via projektet
- Förbättrat företagsklimat i Timrå (Svenskt näringsliv)
- Ökad befolkning på landsbygden i Timrå (Hässjö, Ljustorp, Tynderö)
- 15 % fler kommersiella gästnätter i Timrå (Mitt-Sverige turism)

6.3 Indikatorer

Aktivitetsindikatorer:

Dessa indikatorer har som avsikta att mäta om vi följer vår strategi och utvecklingen går åt rätt håll.

- Landsbygdsprogrammet indikatorer kommer att mätas, när dessa är fastställda
- Antalet projekt per temaområde
- Antal projekt per horisontellt kriterier
- Antal nysvenskar aktiva i projekt
- Antal företag genererade av våra projekt
- Antal arbetstillfällen genererade av våra projekt
- Antalet nya och utvecklade besöksmål som genereras av våra projekt

Resultat indikatorer allmänt i kommunen:

För att se Leader Timråbygds eventuella påverkan på hela kommunen kommer vi att följa upp ett antal av den statistik som vi har presenterat i våra bakgrundfakta. Om Leader lyckas i sitt arbete, bör vi se resultat där, även om det inte uteslutande beror på projektens arbete.

- Antalet företag (män, kvinnor)
- Antal nya företag (män, kvinnor)
- Företagsklimat
- Företagande i förhållande till 1000 invånare och i förhållande till närliggande områden
- Antalet årsanställda inom turism
- Turismens omsättning enligt Mitturism
- Befolkningsutveckling efter ålder och kön
- Befolkningsutveckling geografiskt
- Bostadsbyggande på landsbygd, enfamiljs och flerfamiljs (Ljustorp, Hässjö, Tynderö)
- Antalet sysselsatta i jordbruket

Kosläpp på våren!

7. Förening och LAG grupp

7.1 Föreningen

Den ideella föreningen Leader Timråbygd har bildats och har en interimsstyrelse som verkar fram till den första årsstämman som blir senast i september. Protokoll konstituerande, bilaga 1

Föreningens högsta beslutande instans är stämman, som årligen hålls senast i maj månad. Medlemskap i föreningen är öppet för verksamma inom det geografiska området. Föreningar, företag, organisationer och offentliga blir medlemmar genom att betala in medlemsavgiften. Medlemsavgiften bestäms på ordinarie årsstämma. Stadgar, bilaga 2

Leader Timråbygden är projektägare och ansvarar för att fatta beslut om sökta projekt, för föreningens löpande förvaltning, för föreningens redovisning och skötsel i övrigt.

7.2 LAG – gruppens sammansättning

Lag gruppen väljs på föreningens årsstämma och är densamma som föreningens styrelse. LAG-gruppen skall bestå av 9 personer. Det skall vara en mångfald i geografi, bakgrund, kultur, ålder, kön mm i gruppen. Mångfalden tillses på stämman då varje kommunal del skall ha representanter. Könsperspektivet ska vara minst 40/60. Varierad ålder skall eftersträvas i den totala gruppen. Det ska vara 4 ledamöter från var offentlig sektor, föreningsliv och företag. Varje sektor skall dessutom ha 1 suppleant var. Val till LAG görs på föreningens årsstämma och till valberedning utses 1 person från varje sektor på årsstämman. Valberedningen föreslår representanter som väljs slutgiltigt av stämman.

Ungdomarnas intressen kommer att säkerställas genom en kontaktperson i LAG som för fram och företräder deras synpunkter. Gruppen skall även säkerställas viss beslutsrätt via särskilda, av LAG ägda, ungdomsprojekt med förenklad administration.

De valda bör ha ett genuint engagemang och god kännedom om och intresse för hela kommunen. Vi vill undvika revirtänkande och föregå med gott exempel avseende samverkan och nytänkande. Den valda LAG-gruppen bör även ha kompetens att bedöma ansökningar inom det område som man valt som strategiskt viktigt. Det är viktigt att deltagare i LAG-gruppen kan ta beslut även mot sin egen kommunal del eller annan personlig intresseinriktning.

Under förstudien utsågs en bollplanksgrupp med representanter från kommunen, företag och föreningsliv. Dessa fungerar till viss del som interimistisk LAG-grupp och valberedning till dess att den första stämman har hållits.

7.3 Organisation och arbetsformer

För att det ska bli lyckade projekt i vårt Leaderområde avser vi att jobba praktiskt i nära samverkan med dels enskilda projekt, länsstyrelse och andra Leaderområden. Vi tror att erfarenhetsutbyte inom området och med andra som varit verksamma längre än oss, kan ge området verktyg att lyckas i sina ambitioner. Vi vill föregå med gott exempel och skapa nätverk för våra projekt där man ska kunna lära sig av varandras erfarenheter. Det innebär i praktiken att alla som får medel bevilja av oss, måste delta i erfarenhetsspridning och nätverksaktiviteter. Godkända projekt deltar automatiskt i vårt projektnätverk och utsedda projektledare skall gå på utsedd projektledarutbildning. Ett projekt är inte ett enskilt projekt, utan en del i en större helhet inom både leaderområdet, regionen, landsbygdsprogrammet och Leader internationellt. Att söka medel via Leader innebär att man förpliktar sig att arbeta i enlighet med metoden.

Vi avser att tidigt informera och jobba parallellt med Länsstyrelsen för att underlätta deras möjlighet att ta snabba beslut om lagligheten..

7.3.1 Leaderkontor och administration

Kontoret kommer att bemannas med en verksamhetsledare på deltid. Verksamhetsledaren kommer att arbeta aktivt för att hjälpa sökande med ansökningar inom området, bereda ärenden inför LAG-gruppens möten, föredra ärenden för LAG-gruppen, bistå med projektrådgivning, genomföra projektuppföljning och arbeta med annonsering och övergripande information om Leader Timråbygd. Verksamhetsledaren kommer också tillsammans med LAG gruppen, att starta upp verksamheten och skapa de rutiner som krävs.

Verksamhetsledaren är underställd LAG-gruppen som avgör prioriteringar i arbetsuppgifter. Vi kommer att lägga våra administrativa rutiner, i form av till exempel diarieföring och ekonomi, på utsedd personal i Timrå kommun.

7.3.2 Arbetsformer

Varje projekt som får ett positivt beslut ska efter laglighetsbeslutet starta projektet. Alla godkända projekt får en handbok om hur projektet skall skötas praktiskt. Kontoret kommer att bistå med projektrådgivning och följa upp beviljade projekt. Vi kommer att genomföra utbildning av projektledare via samverkan med övriga Leaderområden. Vi kommer att eftersträva att utse en fadder till varje projekt som tillsammans med verksamhetskontoret kan hjälpa projektet praktiskt.

7.3.3 LAGs roll i arbetet

Samtliga medlemmar i LAG kommer att arbeta i små partnerskap för att uppnå strategins mål och för att informera om metoden och partnerskapet. Alla bevilja projekt kommer också att få en mentor i LAG gruppen. LAG skall föregå med gott exempel och påvisa hur Leadermetoden fungerar i praktiken. Bara genom LAGs existens kommer samverkan mellan de olika sektorerna att stärkas och tanken är sedan att få detta att sprida sig vidare i hela Leaderområden.

Landsbygdsvinter i Timråbygden

8. Urvalskriterier vid projektansökningar

- Sträva efter att ha en trepartsamverkan mellan föreningsliv, företagande och offentlighet. Samverkan skall helst finnas från start vid idé och planering av projekt för att säkerställa ett lyckat projekt. Förankring hos alla parter skall ha skett före ansökan till LAG.
- Samverkan och samarbete i någon form skall finnas i alla projekt, förankring hos alla parter skall ha skett före ansökan.
- Att ha en lokal förankring. Det skall vara något man vill göra och idéerna ska vara förankrade lokalt innan man lämnar in ansökan.
- Projektet skall ha ett underifrånperspektiv, det vill säga att den eller de berörda målgrupperna skall vara involverade från start, i projektet.
- Projektet skall bidra överförbarhet, det vill säga det ska kunna gå att sprida information och kunskap utifrån projektet till andra grupper, regioner och länder.
- Sträva efter att vara miljömässigt hållbara. Det innebär att man skall använda material och ämnen som kan brytas ner och användas i naturen och ta aktiv miljöhänsyn i de område projekten avser att verka.
- Projektet skall ha nytänkande och/eller avse något som är nytt på sin ort eller i sitt sammanhang. Nytänkandet kan också ligga i arbetsmetoden. Projekt skall ej avse ordinarie verksamhet, investeringar eller driftsåtgärder.
- Sträva efter ett entreprenöriellt synsätt i projekten
- Sträva efter att arbeta med att förändra attityder som negativt påverkar vår framtida utveckling som område.
- Sträva efter att få in nysvenskar både avseende perspektiv, delaktighet och som målgrupp.
- Sträva efter att få in ungdomar både vad gäller perspektiv, delaktighet och som målgrupp.

Vi kommer att följa upp projekten avseende hur man följt våra urvalskriterier vid avslut och vid fasta uppföljningsperioder efter projektets avslut. Uppföljning kommer att ske efter avsnitt 8 urvalskriterier. Det ska då jämföras med den dokumentation kring projektets förhållande till urvalskriterier som gjordes vid projektbeslutet i LAG. Tanken är att se hur man lyckades följa sina ambitioner avseende våra urvalskriterier och förhindra att man tappar bort metoden eller viktiga prioriteringar för oss i Timråbygden under projektets gång.

Bild Rogsta gård

9. Koppling till andra program och stödformer

Under arbetet med strategin och områdets Leaderansökan har hänsyn tagits till andra planer inom kommunen och länet. Tanken med det är att vårt leaderområde ska fungera som en del i en större helhet, där vi dels försöker arbeta mot samma mål som de övergripande planerna. För att ge våra Leadersökande en bild av vilka planer och stödmöjligheter som finns gör vi en kort sammanfattning.

9.1 Utvecklingsprogram och planer

9.1.1 Utvecklingsprogram på länsnivå

Den övergripande strategiska utvecklingen för det regionala utvecklingsarbetet formuleras i det regionala utvecklingsprogrammet, Vision Västernorrland 2010. Utvecklingsprogrammet specificeras i strategiska sektorsprogram. Dessa är: Turismutvecklingsstrategi, Strategi för landsbygdsutveckling, Kulturmiljöprogram, Regionala miljömål, Regional transportplan och Regionalt tillväxtprogram. Det som har mer direkt påverkan på oss är framförallt Regional genomförande strategi för Sveriges landsbygdsprogram, Strategin för landsbygdsutveckling - "Arena Landsbygd" och Turistutvecklingsstrategin

Regional strategi för Landsbygdsprogram

I Västernorrlands län finns en regional genomförandestrategi för det svenska landsbygdsprogrammet under tiden 2007-2013. Visionen i programmet utgår från "Arena Landsbygd".

Målen är att:

- Skapa konkurrenskraftiga och lönsamma företag på landsbygden
- Genom aktivt jordbruk främja ett öppet odlingslandskap
- Genom lokala initiativ och lokalt engagemang skapa en attraktiv miljö på landsbygden för boende och rekreation.

Fokusområden är:

- Utveckla de areella näringarna
- Företagande
- Förnyelsebara energikällor
- Attraktiva livsmiljöer
- Besöksnäringen
- Lokalt engagemang och samverkan
- Horisontella fokusområden är:
 - Jämställdhet/integration
 - Regionala miljömål
 - Utvald miljö

Vi anser att vi mycket väl följer de fokusområden som finns regionalt i vår strategi. Vi har ingen prioritering på de areella näringarna, men det betyder inte att de är oviktiga. Vår huvudinriktning ligger på det tredje målet, vilket minskar fokus på jordbruk i strategin.

Arena Landsbygd

Arena Landsbygd är en strategi för landsbygdsutveckling i Västernorrland. Visionen säger att utveckling är en social process där ansvarstagande aktörer samordnar sina handlingar och att landsbygdsutveckling kräver arenor för möten mellan landsbygdsens utvecklingsaktörer.

Den har 5 insatsområden:

Insatsområde 1: Livskraftiga företag och fler arbeten

Målen är:

- Fler företag, särskilt bland kvinnor
- Fler tillväxtföretag
- Ökad sysselsättning, särskilt inom jord- och skogsbruk, förnybar energi och besöksnäringen.

Insatsområde 2: Attraktiv livsmiljö med en god servicenivå

2008-12-15

Målen är att:

- Ökad inflyttning till och mångfald på landsbygden
- Fler attraktiva bostadsområden
- Bibehållen eller förbättrad tillgänglighet till service
- Bibehållen eller förbättrad tillgänglighet till kultur- och fritidsaktiviteter

Insatsområde 3: Tillgängliggörande infrastruktur

Målen är att:

- Förbättra farbarhet på vägarna
- Bibehållen eller förbättrad kollektivtrafik
- Fortsatt utbyggnad och ökad användning av bredband
- Fullständigt utbyggd mobiltelefoni

Insatsområde 4: Hållbara natur- och kulturmiljöer

- Målen är att:
- Ökad och ny användning av skogen och odlingslandskapet som resurs
- Bevarat öppet landskap
- Bevara biologisk mångfald och kulturmiljö
- Ökad tillgänglighet till natur- och kulturmiljön

Insatsområde 5: Lokalt inflytande och samverkan

Målen är att:

- Ökat deltagande i lokala och regionala utvecklingsprocesser
- Ökat lokalt inflytande över produktionen av service
- Fördjupad samverkan mellan offentliga, privata och ideella aktörer
- Intensifierat erfarenhetsutbyte med andra regioner

Vi anser att vår inriktning och inriktningen i Arena landsbygd stämmer väl överens på rubriknivå, även om vår inriktning och vårt utförande blir på en mer lokal nivå.

Turistutvecklingsstrategi

Strategiarbetet utfördes i nära samverkan med näringen i länet och gäller från 2007 till 2010. Arbetet har organiserats kring tre destinationer i länet: Sundsvallsområdet (Sundsvall och Timrå), Höga Kusten (Härnösand, Kramfors och Örnsköldsvik), samt Skogslandet med älvdalarna (Sollefteå och Ånge). Strategin konstaterar att Västernorrland har goda förutsättningar för tillväxt och ökad sysselsättning. Konferensstaden Sundsvall och Birsta köpstad är två etablerade destinationer som idag attraherar ett stort antal besökare regionalt och nationellt. Analysen i det regionala utvecklingsprogrammet, Vision Västernorrland 2010, visar att också att länets kultur- och naturmiljöer har en betydande turistisk potential, nationellt och internationellt. Höga kusten är ett väletablerat varumärke. Älvdalarna hyser kultur- och naturmiljöer med betydande turistisk potential.

Strategins övergripande syfte är att främja tillväxt och sysselsättning inom besöksnäringen i länet, även utanför det idag relativt väl utbyggda Sundsvallsområdet, genom att tillhandahålla ett sammanhållet perspektiv för besöksnäringens utveckling inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet.

Strategin är uppbyggd kring tre destinationer – Sundsvallsområdet (Sundsvall och Timrå), Höga kusten (Härnösand, Kramfors och Örnsköldsvik) och Skogslandet med älvdalarna (Sollefteå och Ånge) – samt åtta åtgärdsområden. Indelningen i destinationer skall ses som ett första steg i riktning mot ett mer destinationsbaserat arbete för besöksnäringens utveckling i länet. Inom respektive destinations huvudinriktning finns givetvis inslag av annan turistisk verksamhet som är angelägen att värna och utveckla. Det är också sannolikt att ytterligare destinationer kan tillkomma i framtiden. De åtta åtgärdsområden som identifieras bedöms dock vara giltiga för destinationsutveckling generellt i länet.

Destination Sundsvallsområdet är huvudsakligen koncentrerad till affärs- och shoppingturism i Sundsvalls stad och Birsta köpstad. Men destinationen rymmer också ett brett utbud av mer småskalig natur- och kulturturism. I Timråregionen ser strategin fördelar och möjligheter med att samarbeta med Birsta köpstad. Övriga område som lyfts fram är Timrådalen, Indalsälven med deltat och fisket i Bergeforsen, Ljustorpsdalen, Lögdö vildmark, Söråkerslandet med sitt kustområde samt Åstön är exempel på områden med stor turistisk potential.

2008-12-15

Vi anser att vår strategi stämmer och arbetar i enlighet med turiststrategin i länet

Regionala tillväxt programmet (RTP)

Arbetet för att genomföra strategin för näringslivsutveckling sker inom ramen för Västernorrlands tillväxtprogram, vilket är under omarbetning. Programmet kommer naturligtvis att beaktas på samma sätt som om det funnit vid strategins skrivande, när det presenteras.

9.1.2 Regional utvecklingsstrategi på Landstinget

Landstinget har sammanställt en regional utvecklingsstrategi som sträcker sig mellan 2008 och 2013. Avsikten med strategin är att den ska fungera som ett styrdokument i strukturfondsperioden som sträcker sig fram till år 2013. Landstinget trycker på det regionala utvecklingsarbetet i länet för att alla insatser ska nå önskad effekt. Man lyfter också fram frågan om globalisering och klimatförändring och hur det kommer att påverka Västernorrland. Man lyfter fram tre utmaningar i länet inom sin strategiska inriktning. Det representerar tre långsiktiga processer som man anser krävs för att förnya och förbättra den välfärd som byggts upp:

Utmaning 1: Det nya tänkandet, de nya näringarna

- Kreativa näringar
- Entreprenörskap och företagande
- Attraktiv gleshet
- Demokratiförnyelse genom stärkt delaktighet
- Utmaning 2: Den berikande mångfalden
- Jämställdhet och genusperspektiv
- Stimulerande mångkultur
- Ungdomars utvecklingsmöjligheter
- Utmaning 3: Den goda miljön
- Klimatneutrala lösningar
- Kretsloppsanpassning

Vi anser att vår strategi överensstämmer och arbetar i samma anda som Landstingets utvecklingsstrategi.

9.1.3 Program på kommunal nivå

Timrå kommun har i dagsläget ännu inget landsbygdsprogram. Däremot har man en kommunvision, Vision 2015. Visionen lyfter fram medborgarperspektiv, processperspektiv, medarbetarperspektiv, ekonomiperspektiv och utvecklingsperspektiv. Kommunens mål är uppdelade på tillväxt, kommunal service, livsmiljö, personalpolitik och ekonomi.

Inom tillväxt är målet att fram till 2015 ha uppnått en befolkning på 18 500 personer. Det ska ske genom tillväxt i näringslivet, genom att vara en regional knutpunkt ur transportsynpunkt och genom att vara ett attraktivt boendalternativ. Inom kommunalservice är målet att alla medborgare ska mötas av förstklassig och effektiv service. Inom livsmiljö är målet att det ska vara en god livsmiljö, en personlig livskvalitet och en hållbar utveckling. Kommunen ska också vara en god arbetsgivare och upprätthålla ekonomisk handlingsfrihet.

Vi anser att det finns en stor överensstämmelse mellan Vision 2015 och vår strategi.

9.2 Avgränsning i förhållande till andra stödformer

I förhållande till andra stödformer handlar det framförallt om att vår strategi måste ta hänsyn till och avgränsa sig i förhållande till andra EU program. Leader avgränsas framförallt i form av sin lokala inriktning och sin specifika arbetsmetod. Det är viktigt att känna till att Leader är ett komplement till öriga stödformer inom EU och att man inte kan söka inom mer än ett program för sitt projekt. Vi problem och osäkra projekt kommer frågan att tas upp till dialog med leaderansvariga på Länsstyrelsen. I de fall nya EU program uppstår under perioden kommer gränsdragning även att ske och diskuteras med de ansvariga för dessa program.

9.2.1 EU, Landsbygdsprogrammet

Insatser för att stödja landsbygdens utveckling genomförs både in om ramen för regionala strukturfondsprogrammet och inom landsbygdsprogrammet. De största synergierna kommer att finnas i frågor som rör främjande av företagande, tillväxt och sysselsättning.

Målsättningen är att utveckla landsbygden genom att stärka företagens konkurrenskraft samt öka livskvalitet och attraktionsvärde. Medel från landsbygdsprogrammet kan sökas som företagsstöd, projektstöd eller för insatser i

2008-12-15

ett Leaderområde. Länsstyrelsen tar emot ansökningar och kommer att fatta beslut om medel. Leader är en del i landsbygdsprogrammet

Vägledande för avgränsningar mellan landsbygdsprogrammet allmänt och Leaderinsatser är att Leader är mindre projekt, ej enskilda företagsstöd och i enlighet med Leadermetoden.

9.2.2 EU, Regionala strukturfondsprogrammet, mål 2

Insatser för att stödja landsbygdens utveckling genomförs både in om ramen för regionala strukturfondsprogrammet och inom landsbygdsprogrammet. De största synergierna kommer att finnas i frågor som rör främjande av företagande, tillväxt och sysselsättning. Programmets övergripande mål är hållbar konkurrenskraft, förnyelseförmåga och attraktivitet för fler jobb, fler företag och mer dynamiska arbetsmarknadsregioner. De huvudsakliga insatsområdena för åtgärder är förnyelse av näringsliv, energi och miljödriven utveckling samt tillgänglighet och attraktivitet.

Nutek, som är förvaltande myndighet, tar emot och bereder ansökningar om stöd. Beslut fattas efter en bindande prioritering i strukturfondspartnerskapet för Mellersta Norrland.

Vägledande för avgränsning mellan Leader och strukturfonden är att regionala strukturfondsprogrammet hanterar mer övergripande frågor och Leader arbetar mer lokalt.

9.2.3 EU, Europeiska fiskefonden EFF

Inom Europeiska fiskefonden stöds framförallt traditionell fiskeriering, men även diversifiering av verksamhet inom bl a särskilda fiskeområden. Sveriges fiskeområden är ännu ej utsedda och i de fall våra område överlappar geografiskt med ett fiskeområde in om fiskefonden, krävs det att avgränsningar förtydligas så att vår strategi och strategin för fiskeområdet kompletteras varandra.

9.2.4 EU, Territoriellt samarbete, mål 3

Det nya Mål 3 syftar till att stärka utvecklingssamarbetet mellan regioner i olika medlemsländer. Det finns tre former för samarbete; gränsöverskridande (A), transnationellt (B) och interregionalt (C). De ger för länet tillgång till totalt åtta program för gemensam utveckling inom prioriterade områden, till exempel innovationer, miljö, utbildning och FoU.

Västernorrland ingår i A-program ges ytterligare möjligheter att delta i europeiska utvecklingsprojekt tillsammans med regioner som ligger nära oss i Norge och Finland. Det är viktigt att under genomförandefasen i Leader Timråbygd försöka identifiera koppling och dynamiska samspelsmöjligheter på program- och projektnivå.

Osäker avgränsning i förhållande till Leader, som utreds närmre senare, hänsyn kommer dock att tas.

9.2.5 Nationella socialfondsprogrammet

Övergripande mål för programmet är ökad tillväxt genom god kompetensförsörjning och ett ökat arbetskraftsutbud. Det nationella programmet har preciserats i en regional plan för Mellersta Norrland. Planen har utarbetats av strukturfondspartnerskapet med utgångspunkt att stärka det regionala inflytandet över användningen av tillgängliga medel.

Osäker avgränsning i förhållande till Leader, som utreds mera senare, hänsyn kommer dock att tas

9.2.5 Regionalpolitiska företagsstöd

För att främja en hållbar tillväxt i företag och regioner, med ytterligare varaktiga jobb för både kvinnor och män, kan företag som planerar investeringar i maskiner/utrustningar/byggnationer, eller marknadsföring och produktutveckling mm som inte hör till den normala driften, ansöka hos Länsstyrelsen eller NUTEK om statligt regionalpolitiskt stöd. Stödet skall alltid kombineras med en egen insats, en grundfinansiering från företaget.

Innehåller bl a stödformen regionalt investeringsstöd RIS och regionalt bidrag för företagsutveckling FUB. Hela Timrå ingår i B, vad gäller RIS och avseende FUB har vi rätt till 25 % stöd.

Här finns rena företagsstöd och dessa avskiljs relativt enkelt i och med att Leader inte ger stöd som på något sätt gynnar enskilda företag ekonomiskt.

10. Samverkan och samarbete

Inom Leader Timråbygden ser vi samverkan och samarbete som en grundbult för vårt arbete. Vi kommer att sträva efter att utbyta erfarenheter. Samverkan kan ske geografisk, inom olika sektorer eller med inriktning på teman. Den kan genomföras i form av studiebesök, samverkansprojekt, gemensamma projektdagar, nyttjade av varandras resurser och kunskaper.

Vi kommer också att uppmuntra våra godkända projekt att delta i möten, studiebesök och annat för att öka överförbarheten mellan projekt både inom Leader Timråbygd och med andra Leaderområden och intressanta samarbetsparter.

10.1 Regionala Leaderområden

Leader Timråbygd ska samverka regelbundet och nära med närliggande Leaderområden som "Höga kusten", Mittland och 3samområdet. Vi bör så fort som möjligt hitta samverkansformer och gemensamma projekt. Vi ligger alla i ett närområde med likartad struktur och likartade förutsättningar och borde ha gemensamma vinster i samverkan. Framförallt avseende Sundsvall- och Härnösandsområdet finns stora gemensamma intressen. Dessa områden är idag pendlingsområden för många av våra invånare.

Vi bör också så fort som möjligt utreda möjligheter för att dela erfarenheter, eventuellt dela tjänster, projektdagar och utbildningar för att vara så kostnadseffektiva som möjligt.

10.2 Övriga EU projekt

Vi kommer också eftersträva att vid behov samverka med de mål 2 projekt som finns i Timrå kommun med omnejd.

10.3 Leaderliknande grupper

Med Leaderliknande grupper avses samarbetsparter som arbetar för landsbygdens utveckling. Dessa grupper kan vara viktiga samarbetsparter inom olika områden och vid olika projekt.

10.4 Nationellt och internationellt

Föreningen Timråbygd kommer att vara delaktig i det svenska Landsbygdsnätverket inom Leader. Därigenom skapas möjlighet för oss att utbyta information, erfarenhet och metoder.

Finns intresse, samverkansfördelar och möjlighet kan också interregionalt samarbete ske med andra Leaderområden i Sverige. Transnationellt samarbete kommer att stödjas om ekonomi, intresse, samverkansfördelar och möjlighet kommer att finnas.

10.5 Organisationer och myndigheter

Leader Timråbygd är en del i kommunens framtida Landsbygdsprogram och vi avser att fortsätta att samarbeta nära med Timrå kommun. Leader Timråbygd skall också samverka med övriga regionala organisationer och myndigheter som t ex LRF, Landstinget och Arbetsförmedlingen. På samma sätt som det är viktigt med lokal dialog vill vi hålla dörren och möjligheterna öppna för en regional dialog med olika intressenter inom den lokala utvecklingen. För att säkerställa att dialog genomförs ålägger vi oss själva att kalla till årliga uppföljningsmöten med ovanstående intressenter. Där vi ska gå igenom planering, möjliga samverkansområden. Vi kommer också att förordas att dessa organisationer utser en kontaktperson som ansvarar för kontakten med Leader Timråbygd.

Bilaga 1:

Vilka har deltagit i våra möten ?

Totalt antal möten och informationstillfällen:

11 möten

Varav 8 offentliga, 1 ekumeniska gruppen, 1 ungdomar, 1 fullmäktigemöte

Dessutom har vi haft arbetsgruppsmöten och bollplanksmöten som ej är inräknade

Totalt antal deltagare:

Minst 123 personer varav:

2 privatpersoner

43 politiska representanter

52 föreningsrepresentanter

18 företags representanter

6 statliga representanter

2 Okända

Okänt antal ungdomar på ungdomsmötet

Det här baserar sig på vad dom registrerat sig som i vår deltagarlista. Varje person finns alltså bara med en gång per möte ovan.

Nedan har vi däremot en uppräknig på olika typer av föreningar och företag som funnits representerade och där kan en person representera två olika organisationer. Samtidigt som det kan vara flera som kommer från samma organisation

Föreningar som representerats:

Lögdö Bruk intresseförening

Wifstavarvs historia

Oläslig idrottsförening i Timrå

Sörberge Intresseförening

Ljustorps socken ek förening

Ljustorps IF

Mjällådalens byalag, Ljustorp

Ljustorpsbälgarna

Lövbergs byalag, Ljustorp

Hässjö baptistförsamling

Frälsningsarmén i Timrå

Ljustorps Baptistförsamling

Timrå pingstförsamling

Sandarnas församling, Bergeforsen

Timrå Naturskyddsförening

Timrå Norra Trädgårdsförening

Hässjö byalag

Söråkers Folkets Hus

Söråkers konst & hantverksförening

Tynderö Bygdegårdsförening

Destination Timrå

Ljustorps Fritidsgård

Röda korset

Timrå LRF avdelning

PRO Ljustorp

Företagarna i Timrå

Kovlands hockey

2008-12-15

Västansjölokalen, Hässjö
Projekt Lögdö bruk
Ljustorps Fiskevårdsförening

Totalt 30 föreningar

Politiska partier som representerats

Alla deltagare på Kommunfullmäktige den 31/3
Centerpartiet
Ljustorps S förening

Samtliga politiska partier i kommunen

Företag som representerats

Nilsson i Roken HB, Laggarberg
Villa Sendelbach, Vivsta
EAB Norrland; Ljustorp
Tomat-Ås, Ljustorp
Rogsta gård, Ljustorp
Ljustorps Handel
Design 56, Vivsta
PD Byggare, Ljustorp
Eternal Pictures, Vivsta
Säljtjänst Norden, Söråker
PH Vet, Laggarberg
Marianne Ritkonsult, Ljustorp
X-Art, ?
Humlans slöjd, Ljustorp
Energiexperten, Ljustorp
Bolagsbolaget, Ljustorp

Totalt 16 företag

Statliga intressen

Timrå kommun
Timrå församling
(Arbetsförmedlingen på bollplanksmöten)

Okänd tillhörighet

2 personer

Bilaga 2

Indikativ Budget

Indikativa budgeten kan ändras under programperioden pga centrala direktiv

<i>Axlar ur landsbygdsprogrammet</i>	Axel 1 Förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft	Axel 2 Förbättra miljön & landsbygdens förvaltning	Axel 3 Förbättra livskvaliteten, bredda företagandet och främja utvecklingen av landsbygds-ekonomi	Drift	Sam- verkan	Summa
<i>Temaområden och kriterier</i>						
Infrastruktur/ service Attraktivt boende			25%	5%	2%	32%
Företagande/ entreprenörskap Besöksnäring		5%	20%	5%	2%	32%
Miljö	6%	4%	5%	5%	1%	21%
Attityd			10%	5%		15%
Summa	6%	9%	60%	20%	5%	100%